

Rapport nr. 10/88

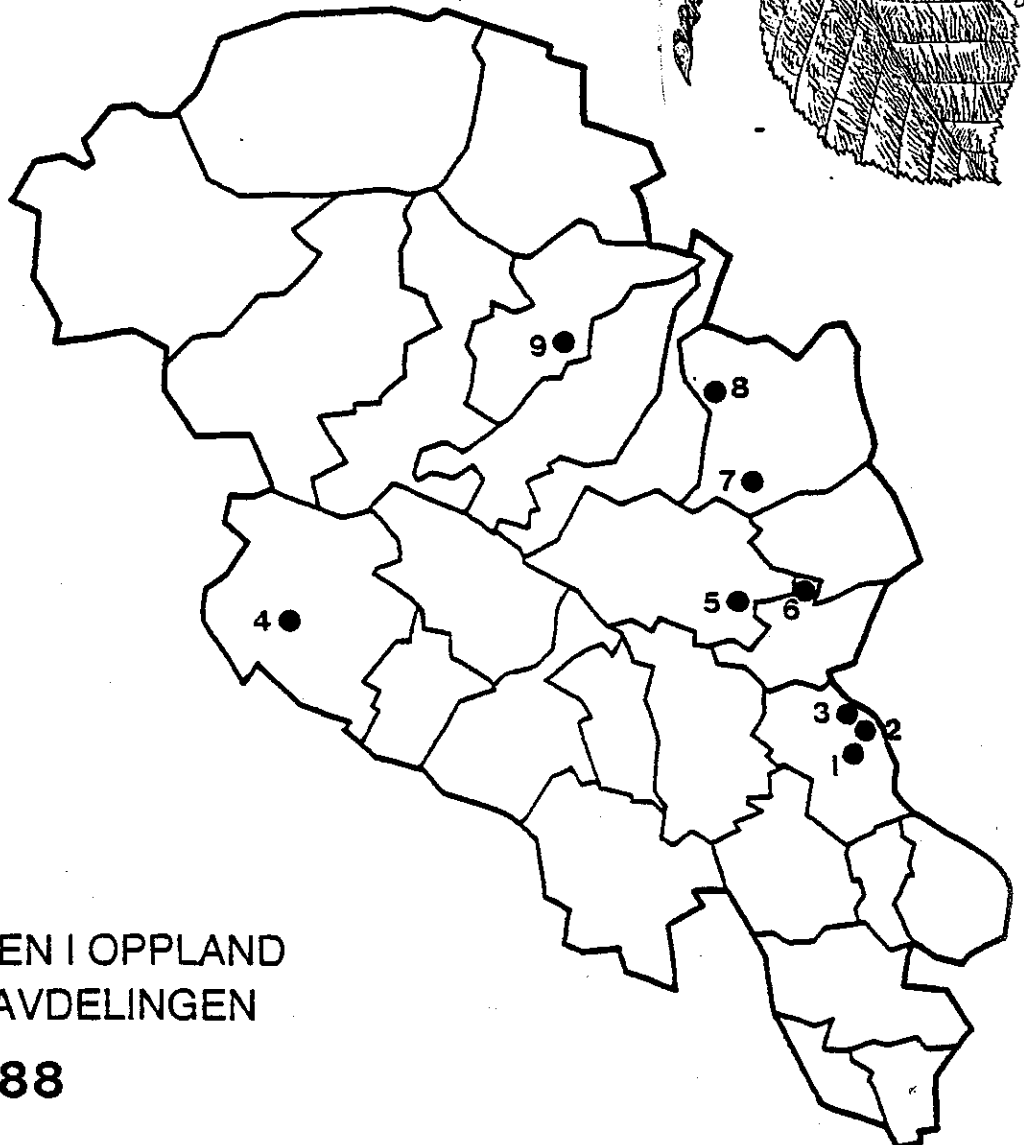
**SKJØTSELSPLAN FOR
EDELLAUVSKOGSRESERVATER
I OPPLAND**

SKJØTSELSPLAN FOR EDELLAUVSKOGSRESERVATER

I OPPLAND

FYLKESMANNEN I OPPLAND
MILJØVERNDELINGEN

1988

FORORD

Med utgangspunkt i verneplanen for edellauvskog i Oppland, ble det ved kgl.res. av 4. september 1981 opprettet 8 edellauvskogsreservater i fylket. 2. oktober 1981 ble også Svennesvollene naturreservat opprettet. Oppland fylke har dermed 9 edellauvskogsreservater.

I fredningsbestemmelsene for edellauvskogsreservatene heter det at forvaltningsmyndighetene kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Fra og med 1984 er fylkesmannen delegert myndighet til å godkjenne skjøtelsesplaner (kgl.res. av 26.8.83).

Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavdelingen, tok våren 1986 initiativ til at skjøtelsesplaner for fylkets 9 edellauvskogsreservater skulle utarbeides.

Cand.real Ellen-Birgitte Strømø har vært engasjert for dette arbeidet.

Grunneierne er blitt orientert om arbeidet gjennom brev og de fleste har deltatt på befaringer.

Utkastet til skjøtelsesplaner ble sendt på høring 30. november 1987, med høringsfrist 1. mars 1988. Ved fristens utløp var det kommet 2 uttalelser fra grunneiere og 9 fra kommuner og andre høringsinstanser. Et sammendrag av uttalelsene følger i vedlegg 1. Med grunnlag i høringsrunden og i nye momenter som er framkommet siden utkastet ble sendt på høring er det for enkelte reservater gjort mindre endringer i forhold til planutkastet.

Den foreliggende skjøtelsesplanen gjøres gjeldende for en 10-års periode, men kan dersom forholdene i det enkelte reservat tilsier det tas opp til revisjon før 10 år er gått.

Lillehammer 08.12.88.

Torstein Wangensteen

Ellen-Birgitte Strømø
Ellen-Birgitte Strømø

INNHold	Side
FORORD	2
1. INNLEDNING	
1.1 Feltarbeidet og rapportens innhold	5
1.2 Hjemmel for skjøtselen	5
1.3 Forvaltningen av reservatene	6
1.4 Skjøtselsplanens gyldighet	6
2. EDELLAUVSKOG	
2.1 Formålet med vern av edellauvskog	7
2.2 Hva er edellauvskog?	7
2.3 Edellauvskogens økologi og vegetasjon	7
2.3.1 Generelt om edellauvskogens økologi	7
2.3.2 Alm-lindeskogens økologi og vegetasjon	10
2.3.3 Gråor-heggeskogens økologi og vegetasjon	11
2.4 Edellauvskogens slitestyrke	12
3. SKJØTSEL AV EDELLAUVSKOGSRESERVATER	
3.1 Behovet for skjøtsel av edellauvskog	13
3.2 Skjøtselsplanens målgruppe	13
3.3 Skjøtselsplanens innhold	14
3.4 Skjøtsel som fremmer verneformålet	14
3.4.1 Planter og dyr	14
3.4.2 Hogst og tynning	14
3.4.3 Beiting	15
3.4.4 Restaurerende tiltak	16
3.5 Bruken av edellauvskogsreservatene	16
3.5.1 Lov om friluftslivet	16
3.5.2 Vanlig ferdsel	17
3.5.3 Undervisning og forskning	17
3.5.4 Motorisert ferdsel og andre inngrep	18
3.6 Utadrettet virksomhet	18
4. OVERSIKT OVER EDELLAUVSKOGSRESERVATENE I OPPLAND	
4.1 Edellauvskogsreservater i Oppland	20
4.2 Fellespresentasjon av reservatene	20
5. SKJØTSELSPLANER FOR DE ENKELTE RESERVATENE	
5.1 SKJØTSELSPLAN FOR LINDSTAD NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE	22
5.1.1 Geografiske data	22
5.1.2 Naturfaglig beskrivelse	23
5.1.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området	23
5.1.4 Skjøtsel av Lindstad naturreservat	24
5.1.5 Fredningsbestemmelsene for Lindstad	27
5.2 SKJØTSELSPLAN FOR ERIKSRUD NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE	29
5.2.1 Geografiske data	29
5.2.2 Naturfaglig beskrivelse	30
5.2.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området	31
5.2.4 Skjøtsel av Eriksrud naturreservat	32
5.2.5 Fredningsbestemmelsene for Eriksrud	35

5.3	SKJØTSELSPLAN FOR SVENNESVOLLENE NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE	37
5.3.1	Geografiske data	37
5.3.2	Naturfaglig beskrivelse	38
5.3.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	40
5.3.4	Skjøtsel av Svennesvollene naturreservat	40
5.3.5	Fredningsbestemmelsene for Svennesvollene	42
5.4	SKJØTSELSPLAN FOR TØSO NATURRESERVAT, VANG KOMMUNE	46
5.4.1	Geografiske data	46
5.4.2	Naturfaglig beskrivelse	47
5.4.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	48
5.4.4	Skjøtsel av Tøso naturreservat	49
5.4.5	Fredningsbestemmelsene for Tøso	51
5.5	SKJØTSELSPLAN FOR KALSTAD NATURRESERVAT, GAUSDAL KOMMUNE	53
5.5.1	Geografiske data	53
5.5.2	Naturfaglig beskrivelse	54
5.5.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	56
5.5.4	Skjøtsel av Kalstad naturreservat	56
5.5.5	Fredningsbestemmelsene for Kalstad	59
5.6	SKJØTSELSPLAN FOR SVARVERUD NATURRESERVAT, LILLEHAMMER KOMMUNE	61
5.6.1	Geografiske data	61
5.6.2	Naturfaglig beskrivelse	62
5.6.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	63
5.6.4	Skjøtsel av Svarverud naturreservat	64
5.6.5	Fredningsbestemmelsene for Svarverud	67
5.7	SKJØTSELSPLAN FOR OPSAHL NATURRESERVAT, RINGEBU KOMMUNE	69
5.7.1	Geografiske data	69
5.7.2	Naturfaglig beskrivelse	70
5.7.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	71
5.7.4	Skjøtsel av Opsahl naturreservat	71
5.7.5	Fredningsbestemmelsene for Opsahl	74
5.8	SKJØTSELSPLAN FOR SVENDSTAD NATURRESERVAT, RINGEBU KOMMUNE	76
5.8.1	Geografiske data	76
5.8.2	Naturfaglig beskrivelse	77
5.8.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	78
5.8.4	Skjøtsel av Svendstad naturreservat	78
5.8.5	Fredningsbestemmelsene for Svendstad	81
5.9	SKJØTSELSPLAN FOR SANDBU NATURRESERVAT, SEL KOMMUNE	83
5.9.1	Geografiske data	83
5.9.2	Naturfaglig beskrivelse	84
5.9.3	Kjente brukerinteresser og inngrep i området	85
5.9.4	Skjøtsel av Sandbu naturreservat	86
5.9.5	Fredningsbestemmelsene for Sandbu	88
	FORKLARING AV ENKELTE FAGUTTRYKK	90
	LITTERATUR	92
	VEDLEGG 1: Høring av utkast til skjøtseleksplanen.	

1. INNLEDNING

1.1 Feltarbeidet og rapportens innhold

Feltarbeidet er utført i perioden 20. juni til 12. august 1986. På befaringene har som oftest grunneier(e) deltatt. Under eller etter befaringen har det som regel vært samtale med de berørte om skjøtselen av reservatene.

Den foreliggende rapporten inneholder skjøtselsplaner for samtlige 9 edellauvskogsreservater i Oppland.

Rapporten består av en generell del, (s. 6-21) hvor forhold som gjelder alle reservatene er tatt med, og en spesiell del, (s. 21-58) som inneholder en beskrivelse av de ulike verneområdene, samt forslag til skjøtselstiltak. Fredningsbestemmelsene for reservatene er tatt med på slutten av hvert kapittel.

1.2 Hjemmel for skjøtselen

I Oppland er 9 edellauvskogsområder fredet som naturreservater i medhold av Lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8 (Om naturreservater):

"Områder som har urørt, eller tilnærmet urørt natur eller utgjør en spesiell naturtype og som har særskilt vitenskapelig eller pedagogisk betydning eller som skiller seg ut ved sin egenart, kan fredes som naturreservat. Et område kan totalfredes eller fredes for bestemte formål som skogreservat, myrreservat, fuglereservat eller liknende."

Hjemmelen for å utøve skjøtsel i de 9 edellauvskogsreservatene er gitt i:

- naturvernloven. §§ 10 og 21.

Naturvernlovens § 10 og 21 lyder:

§ 10: "Vedtak i medhold av §§ 8 og 9 treffes av Kongen som kan fastsette nærmere bestemmelser om områdene og deres skjøtsel."

§ 21: "Kongen gir bestemmelser om merking av fredninger m.v. i medhold av kap. II og III og om nødvendige tiltak for å beskytte vedkommende område, art eller forekomst."

- de respektive Kongelige resolusjoner av 4. september 1981 (for 8 av reservatene) og 2. oktober 1981 (Svennesvollene) der myndigheten i skjøtselssakene etter §§ 10 og 21 ovenfor blir overført Miljøverndepartementet.
- kgl. res. av 23. august 1983 der myndighet til å godkjenne skjøtselsplaner blir delegert videre fra Miljøverndepartementet til fylkesmennene.

- bestemmelsen om skjøtsel i fredningsbestemmelsene for det enkelte område.

1.3 Forvaltningen av reservatene

Fylkesmannen i Oppland er ansvarlig for forvaltningen av edellauvskogsreservatene i fylket. Fylkesmannen skal håndheve fredningsbestemmelsene og sørge for at skjøt-selen i reservatene skjer i samsvar med skjøt-selsplanene.

Fylkesmannen skal også sørge for å påse at grensene er merket opp, at nødvendig informasjonsmaterieil er tilgjengelig og å organisere oppsyn.

Dersom det blir behov for tiltak som strider mot vernebestem-melsene og skjøt-selsplanen kan dette bare gjennomføres hvis det foreligger dispensasjon fra forvaltningsmyndighetene.

Skjøt-selstiltak som blir satt i verk av forvaltningsmyndig-hetene skal alltid skje i samråd med grunneier.

1.4 Skjøt-selsplanens gyldighet

Den foreliggende skjøt-selsplanen er etter godkjenning av fylkesmannen ment å gjelde i 10 år.

Dersom forholdene i reservatet tilsier det, kan planen revi-deres før 10 år er gått.

Blir nye skjøt-selstiltak foreslått vil disse sendes ut på høring.

Planen skal tas opp til revisjon ved planperiodens utløp.

2. **EDELLAUVSKOG**

2.1 Formålet med vern av edellauvskog

Edellauvskogene i Oppland er nordlige utposter av de mellom-europeiske lauvskogene. I Mellom-Europa er skoger av disse lauvtrærne den vanligste skogstypen.

I Øst-Norge er utbredelsen av de varmekjære lauvtrærne begrenset til områdene rundt Oslofjorden og et stykke oppover Østlandets dalfører. De fleste edle lauvtrær har sin absolutte nordgrense på Vestlandet, i Trøndelag eller på Helgelandskysten (se fig. 2.2.1).

Fordi edellauvskoger i Norge utgjør den nordligste utløperen av denne kravfulle skogstypen har Norge et særlig ansvar for å bevare arealer som sikrer denne skogstypen en fortsatt eksistens. Det er viktig, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt at man kan bevare et bredest mulig utvalg av de ulike vegetasjonssamfunn innen edellauvskogen.

2.2 Hva er edellauvskog?

Med edellauvskog menes vanligvis vegetasjonstyper med dominans av trær som setter store krav til jordsmonn, vekstperiode og sommertemperatur. I Norge har vi følgende edle lauvtrær:

- Alm
- Ask
- Bøk
- Hassel
- Lind
- Lønn
- Sommerek
- Svartor
- Vinterek

I landsplanen for edellauvskogsreservater har en utvidet edellauvskogsbegrepet til også å omfatte vegetasjonstyper med:

- Gråor
- Hegg

Fig. 2.2.1 viser utbredelsen av de edle lauvtreslag i Norge.

2.3 Edellauvskogenes vegetasjon og økologi

2.3.1 Generelt om edellauvskogens økologi

De varmekjære lauvtrærne stiller store krav til voksestedet.

Jordsmonnet skal være næringsrikt og ha tilstrekkelig fuktighet. Klimaet må være tilfredsstillende, blant annet er middeltemperaturen i sommermånedene (tetratermen) viktig.

Rent lokalt må voksestedet være lunt og solrikt.

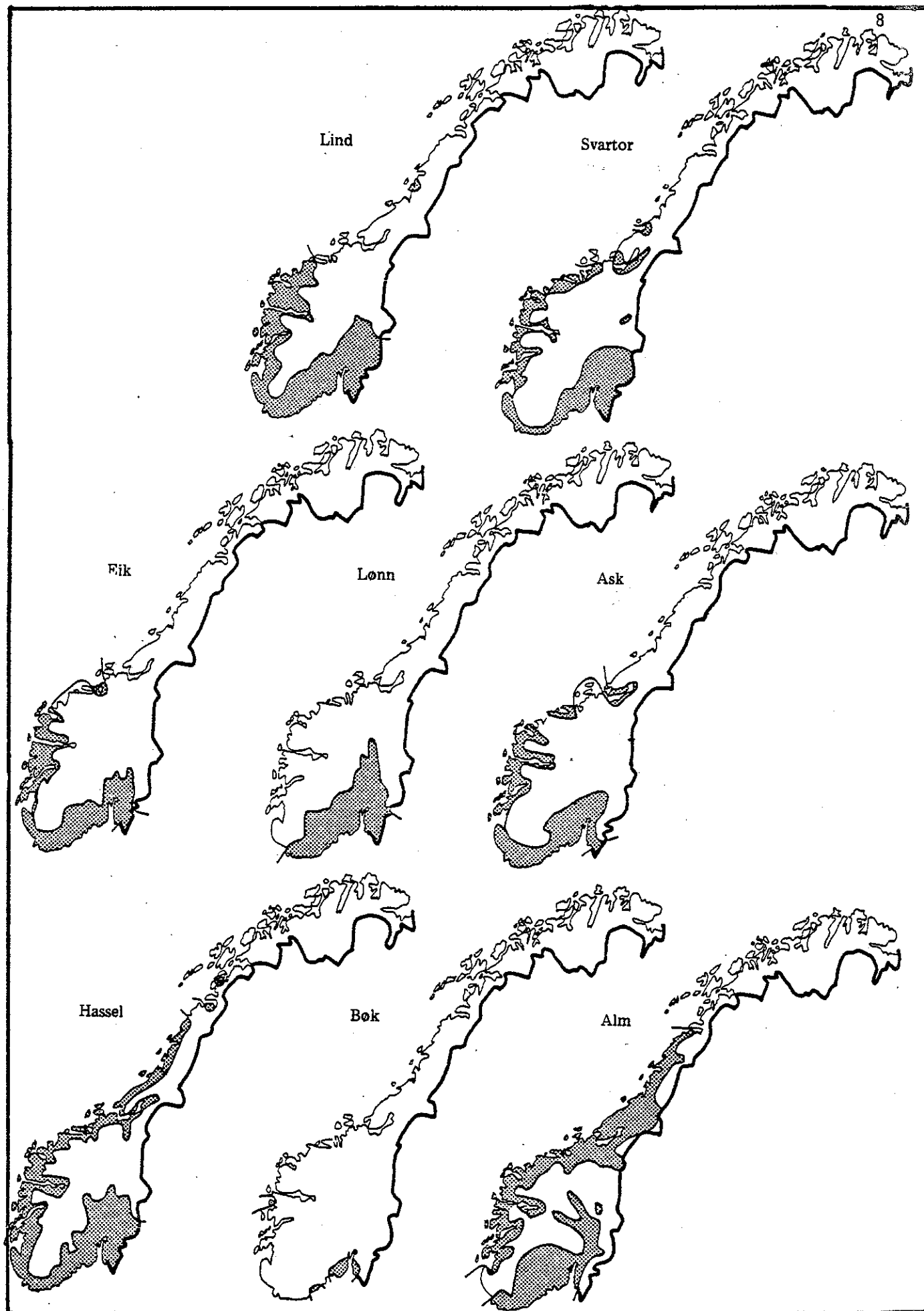

Fig. 2.2.1. Utbredelsen av de varmekjære lauvtreartene i Norge.
 (Kilde: Eric Hultén: Atlas över växternas utbredning
 i Norden. Stockholm 1971.)

I Norge vokser de edle lauvtrærne hovedsakelig i bratte, sør- eller sørvestvendte lier, gjerne ur og rasmark. I tabell 2.3.1.1 er det gitt et sammendrag av noen økologiske faktorer for de ulike edle lauvtrærne.

Edellaauvskogen kan deles inn i flere typer på grunnlag av ulikheter i vegetasjonssammensetningen og økologien. Treslaget er ikke alltid avgjørende for hvilken skogtype en omtaler. Vegetasjonens helhet er viktigst.

I Oppland forekommer følgende hovedtyper av edellaauvskog:

1. Alm-lindeskog (alm-hasselskog)
2. Gråor-heggeskog

Tab. 2.3.1.1

Noen økologiske faktorer for en del lauvtrær.

Skogtype	Treslag	P= pionérart K= klimaksart	Varmekrav (tetra-term)	Næringskrav (jorda)	Lyskrav L=lyskrevende HS=halvskygge S=skygge	Evne til vegetativ formering
Alm-lindeskog	Alm	K	Stort (11,4 ⁰)	Stort	HS - S	+ stubbeskudd + rotskudd
	Lind	K	Stort (12 ⁰)	Stort	HS - S	+ stubbeskudd
	Hassel	P	Stort (11,4 ⁰)	Stort	L	+ stubbeskudd + rotskudd
Gråor-heggeskog	Gråor	P	Lite	Middels	L - HS	+ stubbeskudd + rotskudd
	Hegg	K	Lite	Middels	HS - S	+ stubbeskudd + rotskudd
Mer hardføre lauvtrær	Bjørk	P	Lite (ca.7,3 ⁰)	Lite	L - HS	+ stubbeskudd
	Selje	P	Lite (ca.7,3 ⁰)	Lite	L - HS	+ stubbeskudd + rotskudd
	Osp	P	Lite (ca.7,3 ⁰)	Lite	L - HS	+(stubbeskudd) + rotskudd

Se ellers omtale under kap. 2.3.2 og kap. 2.3.3.

2.3.2 Alm-lindeskogens økologi og vegetasjon

Alm-lindeskogen er en meget varmekrevende skogstype som ofte fins på tørr mark i sørvendte, lune skråninger og rasmarker.

Jordsmonnet er som oftest kalkrikt og varierer fra skredjord til velutviklet, moldrik brunjord.

Vegetasjonen er artsrik, med mange varme- og kalkkrevende arter.

I Oppland er rene almebestand vanligst, men stedvis forekommer også lind. Rene hasselbestand (hasselkratt) føres også til denne skogstypen.

Alm og lind er konkurransesterke klimakstreslag. De har stor toleranse, krever lite lys, har utholdende, sein vekst og kan tåle langvarig undertrykking i perioder. De har videre stor evne til vegetativ formering ved stubbeskudd og/eller rot-skudd.

Hassel er en lys- og varmekrevende pionérart og trives best på lysåpne lokaliteter. Den kommer i tidlige gjengroingsfaser og har en rask ungdomsvekst og en effektiv spredning. Artsutvalget i hasselskogene er som i alm-lindeskogen, mangfoldig og rikt.

Rene hasselbestand regnes som et kulturprodukt som har oppstått etter hogst/beite. Hasselkrattene synes også å være et suksesjonstrinn på vei mot alm-lindeskogen.

Alm-lindeskogens flora

Følgende arter er typiske for denne skogstypen:

<u>Treslag:</u>	- alm	<u>Busker:</u>	- krossved	
	- lind		- trollhegg	
	- hassel		- tysbast	
			- leddved	
			- dvergmispel	} typiske rasmarksarter
			- villris	
<u>Feltsjikt:</u>	- blåveis	} våraspektet		
	- hvitveis			
	- maigull			
	- gullstjerne	} sommeraspektet	←	- kratthumleblom
	- firblad			- stornesle
	- trollbær			- krattfiol
	- trollurt			- brunrot
	- kransmynte			- piggstarr
	- skogsvineblom			- fingerstarr
	- storklokke			- hengeaks
	- kranskonvall			- lundrapp
	- krattmjølke			

2.3.3 Gråor-heggeskogens økologi og vegetasjon

Skoger med gråor og hegg forekommer over mesteparten av landet. De dekker ikke store arealer, men er allikevel et typisk trekk i vår skogvegetasjon.

Gråor-heggeskog forekommer særlig på fuktig mark og langs bekker og vannsig. Den krever et næringsrikt og godt gjennomluftet jordsmonn, men tåler godt å stå i vann i kortere perioder.

Gråor er et pionértreslag som har en god etableringsevne, og trives best på lysåpne lokaliteter. Den har en rask ungdomsvekst og en effektiv spredning ved rotskudd.

I konkurranse med mer seintvoksende klimakstreslag som gran, vil gråora tape. Gråor har nitrogenbindende rotknoller og bidrar ved dette til økt nitrogeninnhold i jorda. Om høsten står gråor med grønne blader til frosten kommer, fordi de ikke behøver å rasjonalisere med nitrogenet ved å felle bladene.

Hegg er et klimakstreslag, har større toleranse enn gråor og er mindre lyskrevende. Hegg er konkurransedyktig og spres via rot- og stubbeskudd.

Gråor-heggeskogene er urterike, frodige, ofte høystauderike skoger som stort sett mangler varmekjære arter, men som ellers er nærbeslekta med de fuktige, edle lauvskogene.

Gråor-heggeskogens flora er på grunn av de nitrogenfikserende orerøttene ofte preget av nitrogenelskende arter som:

- mjørdurt
- stornesle
- strutseving
- rød jonsokblom

Av andre typiske arter i gråor-heggeskogen kan sjiktvis nevnes følgende:

Treslag:

- gråor
- hegg

Busker:

- bringebær
- alperips

Feltsjikt:

<ul style="list-style-type: none"> - vårkål - hvitveis - gullstjerne - maigull 	} →	våraspektet
<ul style="list-style-type: none"> - skogstorkenebb - kratthumleblom - skogstjerneblom - springfrø - kranskonvall - tyrihjelm - skogburkne 	} →	sommeraspektet

2.4 Edellauvskogens slitestyrke

Det fins en del generell kunnskap om slitestyrke hos arter og plantesamfunn (Fremstad 1983) som også gjelder for de edle lauvskogene.

Langvarig tråkk vil endre plantedekket slik at innslaget av høge og saftige urter går tilbake. Innslaget av lave, tråkkherdige urter og gras vil øke.

Blir tråkket konsentrert vil vegetasjonen bli slitt ned slik at tydelige tråkk eller stier blir dannet.

Virkingen av mer moderat og spredt ferdsel vil veksle med vegetasjonstypen og med underlaget.

De tørre edellauvskogene som hasselkratt og tørr almeskog regnes for å være relativt slitesterke. Unntak er der edellauvskogen står på rasmark. Der har underlaget lett for å skli ut, og ved gjentatte påvirkninger vil rasmarksområdene være vegetasjonsfrie i feltsjiktet.

Fuktige edellauvskoger som for eksempel gråor-heggeskogen regnes blant de lite slitesterke vegetasjonstypene. Plantedekket består for en stor del av saftige og sprø arter som lett ødelegges av tråkk.

3. SKJØTSEL AV EDELLAUVSKOG

3.1 Behovet for skjøtsel av edellauvskog

De edle lauvtrærne og mange av de varmekjære planteartene som følger edellauvskogen, er i vårt land og i vår region på nord-grensen av sitt utbredelsesområde.

Artene er derfor svært ømfintlige for miljøendringer eller kulturinngrep. Miljøendringer som skjer over lang tid, som temperaturforandringer, økende luftforurensninger osv. kan påvirke også edellauvskogen.

I et kortere tidsperspektiv vil kulturinngrep som granplanting, grøfting, sterkt beitetrykk osv. forringe eller ødelegge de edellauvskogsområdene vi har igjen. Det er derfor viktig at mottiltak blir satt inn for å hindre en slik utvikling.

Skjøtsel av edellauvskog er å ta i bruk de nødvendige mottiltak.

All vegetasjon forandrer seg med tida (suksesjon). Den er ikke i noen statisk tilstand. I et naturreservat er det meningen at naturen selv skal få styre utviklingen i størst mulig grad. Man ønsker å bevare eksempler på hvordan naturen så ut før mennesket begynte å utnytte den. Det er også viktig å la enkelte områder forbli naturlige for å finne ut hva som skjer når suksesjonen får gå mest mulig uhindret.

3.2 Skjøtselsplanens målgruppe

En skjøtselsplan kan ha en flersidig oppgave.

Målsettingen kan være å informere:

- forvaltningsorganene
- grunneierne
- allmennheten
- fagfolk på ulike områder

Forvaltningsmyndighetene ønsker et handlingsprogram for hva som må gjøres for å fremme verneformålet.

Grunneierne er interessert i å få belyst hvilke rettigheter de har i området.

Allmennheten er interessert i hvilke ferdselsrestriksjoner som gjelder, ved siden av et visst behov for "populær informasjon".

Fagfolk er kanskje interessert i faglig bakgrunnsmaterialer, skjøtselsmetoder etc.

Sentrale retningslinjer går ut på at man bør ha denne flersidige oppgaven i tankene under arbeidet med skjøtselsplanen, men at planen for det meste skal være forvaltningsmessig orientert.

3.3 Skjøtselsplanens innhold

Skjøtselen av edellauvskogsreservatene er en todelt oppgave.

Den ene delen går på tiltak som fremmer verneformålet. Dette kan være tiltak som virker forebyggende, dvs. forebygge en uønsket utvikling av edellauvskogen. Tiltak her kan være tynning, hogst, beiting og slått.

Tiltakene kan ellers være av mer restaurerende karakter, dvs. å bringe skogøkosystemet tilbake til slik det var før uønskete inngrep eller kulturpåvirkninger kom inn. Eksempler på tiltak her kan være å fjerne uønsket vegetasjon, tette igjen grøfter, fjerne gjerder og søppel etc.

Den andre delen av skjøtselsplanen vil være å gi bruksberettigete og allmennheten retningslinjer for bruken av området.

For bruksberettigete framgår av fredningsbestemmelsene og den generelle omtalen av skjøtselen (kap. 3) hva som er tillatt å gjøre i reservatene. Spesielle tiltak vil bli omtalt for hvert reservat. Fredningsbestemmelsene er tatt med på slutten av skjøtselsplanen for hvert av områdene.

For allmennheten framgår det også av kap. 3 hva som er tillatt. I tillegg kan det i skjøtselsplanen bli foreslått tiltak som går på tilrettelegging av ferdsel og utarbeidelse av informasjonsmateriell.

3.4 Skjøtsel som fremmer verneformålet

3.4.1 Planter og dyr

Ifølge fredningsbestemmelsene, pkt. IV, del 1, er vegetasjonen, inkludert døde busker og trær, fredet. Det er altså forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet, og nye plantearter må ikke innføres. Dette er ikke til hinder for sanking av bær og sopp.

For dyrelivet i reservatene gjelder viltlovens bestemmelser og forskrifter gitt i medhold til denne.

3.4.2 Hogst og tynning

Før fredningen har det i reservatene vært drevet hogst. For det meste er det snakk om spredt vedhogst og lite uttak av tømmer.

I de fleste reservatene fins noe gran, enten spontan (naturlig) eller plantet. Grana vil flere steder være en klar konkurrent til de edle lauvtrærne. Blant annet vil granas sure strøfall på sikt gi et dårligere miljø for edellauvskogen og dens undervegetasjon. Framstad (1979) sier at i mange edellauvskoger er granplanting å betrakte som en miljøforurensning.

Hva skjøtselen angår, bør plantet gran alltid fjernes fra edellauvskogsreservatene. Unge planter (hogstklasse II) bør fjernes straks, mens eldre granplantinger (hogstklasse III-V) bør tas ut i flere omganger for å hindre uheldige virkninger på lauvskogen. Spontan gran bør få stå om det ikke er umiddel-

bar fare for at grana fortrenger lauvskogen.

I tillegg kan det bli aktuelt å foreta enkelte hogstinngrep eller tynning av uønsket vegetasjon. Dette for å sikre spredningen av de edele lauvtrærne eller oppfylle ønsket om et bestemt skogbilde.

Hovedregler for inngrepene er at:

- trær som står i veien for de edle lauvtrærne (skygging, gnaging) tas ut først
- de beste trærne må få nok lys/luft rundt seg. Uttak av de nærmeste trærne kan da bli aktuelt slik at trekronene ikke berører hverandre
- man må unngå å skade de trærne som skal stå
- man må ikke ta bort trær det ikke er nødvendig å fjerne, spesielt ikke gamle/store trær som er verter for ulike dyregrupper, mose og lav.

For å unngå oppslag av stubbeskott og rotskott etter tynninga, kan ringbarking i stedet for hogst være et botemiddel.

Når det gjelder framgangsmåten ved tynningen, sies det i skjøtselsplanen bare "tynning". Det er da en forutsetning at de som utfører inngrepene har kunnskaper om skjøtselen. Det er viktig å prøve seg fram til en passende tynningsstyrke, slik at uønskete virkninger av tynningen som vindfall og større hogstflater unngås.

Hogst må bare foretas som plukkhogst etter blinking av sakkyndige.

Trevirke som tas ut ved skjøtselstiltak tilfaller grunneier dersom denne ønsker det.

Forvaltningsmyndighetene har rett til å transportere slikt virke ut av reservatet etter traséer som tar mest mulig hensyn til gjenstående trær og vegetasjon.

3.4.3 Beiting.

Der ikke noe annet er sagt, setter plantelivsfredningen (punkt IV, del 1) i prinsippet forbud mot beiting av husdyr. Dersom det er ønskelig å forby beiting, må forvaltningsmyndighetene sørge for inngjerding av området.

Vernebestemmelsene medfører vanligvis ikke totalforbud mot beiting. Der beiteinteresser er registrert, legges det gjerne opp til at "tradisjonelt" beite kan fortsette. Med det menes beite i begrenset omfang. Beiting i begrenset omfang kan ha en positiv effekt på vegetasjonen i det gjengroing hindres. Problemet med beiting i forvaltningssammenheng er å finne fram til den riktige beiteintensiteten.

Kunnskapen om hvordan beitetrykket skal tilpasses vegetasjonen i det enkelte verneområde, er begrenset. Sterkt beitetrykk er ikke forenlig med status som edellauvskogreservat. Der regelmessig beiting skjer, er det viktig at den foregår i

kontrollerte former slik at virkningene kan dokumenteres og opplegget om nødvendig endres i tide. Undersøkelser må foretas inntil man eventuelt har funnet fram til et beitetrykk som synes å gi en stabil situasjon.

Viltbeite.

Storvilt (elg, rådyr, hjort) på vinterbeite kan skade busk- og tresjikt i edellauvskoger, men kan også være nyttig ved å hindre gjengroing av andre treslag enn de edle. Viltbeitet er ikke noen negativ faktor av betydning i edellauvskogsreservatene.

3.4.4 Restaurerende tiltak.

For å fremme verneformålet, kan skjøtsel også av restaurerende karakter settes inn. Slik skjøtsel kan være å bringe skogsystemet tilbake til det utviklingstrinnet skogen var på før en uønsket påvirkning ble satt inn. Tiltak her kan være å fjerne uønsket vegetasjon, tette igjen grøfter o.l. I flere av områdene vil det i tillegg være nødvendig å fjerne søppel, gjerderester o.l.

3.5 Bruken av edellauvskogsreservatene.

3.5.1 Lov om friluftslivet.

Når det gjelder ferdselen i reservatene gjelder, i tillegg til fredningsbestemmelsene, også "Lov om friluftslivet av 28. juni 1957" (med endringer ved lov av 13. juni 1980, nr. 41). For allmennhetens ferdsel i naturreservatene er følgende paragrafer aktuelle: §§2, 4, 9, 11 og 15.

§2 (Ferdsel i utmark)

"I utmark kan enhver ferdes til fots hele året, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet".

§4 (Ferdsel med motorvogn)

"...eier av privat veg kan forby ferdsel med motorvogn og parkering av motorvogn på eller langs vegen". "Ved offentlig veg er det tillatt å parkere i utmark såfremt det ikke volder nevneverdig skade eller ulempe".

§9 (Rasting og telting)

"..Telting er ikke tillatt mer enn 2 dager om gangen uten eierenes samtykke. Samtykke trengs ikke på områder fjernt fra bebyggelse, med mindre det må regnes med at oppholdet kan medføre nevneverdig skade eller ulempe."

§11 (Ferdselskultur)

"Enhver som ferdes/oppholder seg på annen manns grunn skal opptre hensynsfullt og varsomt for ikke å volde skade eller ulempe for eier, bruker eller andre."

§15 (Regulering av ferdsel)

"For områder som staten eier eller har rådighet over, kan vedkommende myndighet fastsette adferdsregler".

3.5.2 Vanlig ferdsel.

Det er viktig å slå fast at fredningen av områdene ikke er til hinder for vanlig ferdsel i reservatene.

De fleste edellauvskogs-reservatene ligger slik til at de kan nås relativt lett fra nærmeste veg. Dette kan medføre økt ferdsel i enkelte av reservatene.

Edellauvskogens slitestyrke er omtalt i kap. 2.4. Man kan komme i den situasjonen at områder får slitasjeskader på grunn av økt ferdsel.

Dersom ferdselen i enkelte reservater øker så mye at slitasje oppstår, kan det bli nødvendig å sette inn ulike tiltak for å beskytte naturen. Kanalisering av ferdselen og ferdselsforbud er eksempler på aktuelle tiltak. Forutsetningen for slike tiltak er at de ikke må skje på bekostning av verneformålet, og at grunneieren gir sitt samtykke.

En kanalisering av ferdselen kan skje på ulike måter. Som oftest tilrettelegges stier/naturstier slik at uønsket tråkk utenom stiene unngås. I bratte lier og rasmarker kan det bli nødvendig med oppsetting av enkle trapper.

Friluftslovens §15 (se kap. 3.5.1) kan dessuten brukes dersom man, av ulike grunner, ønsker å innføre ferdselsforbud i bestemte deler av reservatet eller til bestemte årstider.

3.5.3 Undervisning og forskning.

Et av motivene for vern er ofte at området har verdi for forskning og undervisning.

Hva forskning angår, kan det være aktuelt å drive vitenskapelige undersøkelser i ett eller flere av reservatene. En betingelse for å kunne drive vitenskapelig virksomhet, er at det meldes ifra og eventuelt søkes om dette til forvaltningsmyndighetene.

Hva undervisning angår, kan det for enkelte skoler være aktuelt å bruke reservater til anskueliggjøring innen ulike fag og emner.

For lærere i grunnskolen kan det være aktuelt å bruke reservatene for opplegg i naturfag, o-fag, heimkunnskap etc. For elever i den videregående skolen kan det være aktuelt å bruke reservatene i naturfag, biologi og geografiundervisningen.

Mest aktuelt vil det nok være å bruke reservatene for undervisning på høgskole- og universitetsnivå. Først da vil studentene ha tilstrekkelig bakgrunnskunnskap til å få faglig utbytte av besøk i reservatene.

Når det gjelder skoleklassers bruk av reservatene, er det viktig at hver enkelt lærer vurderer det mulige utbyttet av undervisningsopplegget/ekskursjonen i forhold til miljøbelastningen. I mange tilfeller kan et besøk i reservater være

ideelt, mens det i andre sammenhenger kan være like formåls-tjenlig å velge et annet ekskursjonsmål. Det er å anta at jo mindre faglig bakgrunn elevene har, dess mer skuffet kan de bli over at de ikke vil få se noe "helt spesielt". En slik opplevelse kan bidra til å svekke naturvernets plass i folke-opplysningen, selv om ett av formålene med opplegget kanskje var det motsatte.

3.5.4 Motorisert ferdsel og andre inngrep.

Fredningsbestemmelsene for edellauvskogsreservatene fastslår vanligvis at motorisert ferdsel i reservatene er forbudt, dersom ikke noe annet er nedfelt i vernebestemmelsene for det enkelte område.

For de fleste reservatene foreligger heller ingen adgang til tømmertransport gjennom området. I de tilfeller hvor skjøts-selsplanen anviser uttak av virke, er det ønskelig at virket kan transporteres ut på snødekket mark.

Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekst-vilkår er forbudt (punkt IV, del 2 i vernebestemmelsene). Inngrep som vegbygging, grøfting, masseuttak eller utfylling, framføring av ledninger, luft eller jord og oppføring av bygninger m.m., er ifølge vernebestemmelsene forbudt.

3.6 Utadrettet virksomhet.

Det er et problem i hvor stor grad man skal "markedsføre" reservatene og deres kvaliteter.

På den ene siden har man hensyn å ta til sårbar natur og på den andre siden et visst ansvar overfor ulike brukergrupper og allmennheten forøvrig. Å fremme forståelsen for naturvernets mangfoldige oppgaver vil også være et viktig mål.

Der forholdene ligger til rette for det, og naturtypen er i stand til å tåle en viss ferdsel, bør verneområdene kunne brukes aktivt i myndighetenes opplysningsarbeid på natur og miljøvernsektoren.

Det er til nå ikke utarbeidet sentrale retningslinjer for hvordan informasjonsarbeidet i verneområder skal drives, men det blir understreket fra flere hold at dette er et meget viktig saksfelt.

Hva edellavuskogsreservatene i denne skjøtselsplanen angår, vil det som et ledd i en forsiktig utadrettet virksomhet bli foreslått at samtlige reservater får faste informasjons-tavler.

Informasjonstavlene kan tjene to hensikter. Den ene er å informere besøkende om reservatet og om naturvern generelt. Den andre er å fortelle hvilke begrensninger som gjelder for bruken av området. Her har forvaltningsmyndighetene en fin sjanse til å informere om hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor reservatet. Videre bør det opplyses om hvor det er mulig å skaffe mer informasjon.

For viktige verneområder eller grupper av verneområder bør det utarbeides informasjonsbrosjyrer eller mer aktive informasjons- og undervisningsopplegg. Eksempler på slikt materiell er lysbilder, video, ferdige informasjonspakker, og tilbud om foredrag, alt beregnet på ulike mottakergrupper.

De skjøttsplaner som her legges fram er preget av en viss vente-og-se-holdning.

De fleste områdene vil kreve få direkte inngrep i planperioden. Noe mer arbeid må settes inn på informasjonssida og enkelte steder på en viss tilrettelegging av ferdselen.

Reservatene vil i planperioden på 10 år bli holdt under oppsikt. Dersom det viser seg at ferdselen i enkelte av reservatene har økt så kraftig at slitasje og andre uønskete tilstander har oppstått, vil det kunne bli aktuelt å sette inn ekstra tiltak også i løpet av planperioden.

4. **OVERSIKT OVER EDELLAUVSKOGSRESERVATENE I OPPLAND**

4.1 Edellauvskogsreservater i Oppland.

I Oppland fylke er 9 områder vernet som edellauvskogsreservater. Disse fins i 6 av fylkets 26 kommuner. Gjøvik kommune har 3 reservater, Ringeby 2 og kommunene Vang, Gausdal, Lillehammer og Sel har ett hver.

Fig. 4.1.1 gir en oversikt over beliggenheten til de edellauvskogsreservatene som inngår i denne rapporten.

4.2 Fellespresentasjon av reservatene.

Tab. 4.2.1 gir en oversikt over edellauvskogsreservatenes areal og skogtype.

Av et totalareal på 302 dekar vernet edellauvskog i Oppland dekker 6 alm-lindeskogsreservater ca. 112 dekar, eller knapt 37 % av totalen, mens 3 gråor-heggeskogsreservater dekker ca. 190 dekar eller knapt 63 % av det vernete edellauvskogsarealet.

75 % av reservatene har altså alm-lindeskog, men arealet pr. reservat er i gjennomsnitt mindre enn for gråor-heggeskogsreservatene.

Tab. 4.2.1 Opplands edellauvskogsreservater; areal og skogstype.

Reservat	Areal (daa)	Skogtype A=alm-lindeskog G=gråor-heggeskog
Tøso	50	A alm-lindeskog
Sandbu	20	G gråor-heggeskog m/alm
Svarverud	18	A alm-lindeskog
Opsahl	5,5	A hasselkratt
Svendstad	13,5	A alm-(lindeskog)
Eriksrud	17	A alm-lindeskog
Svennesvollene	150	G gråor-heggeskog
Kalstad	20	G " " "
Lindstad	8	A alm-lindeskog
Sum	302	

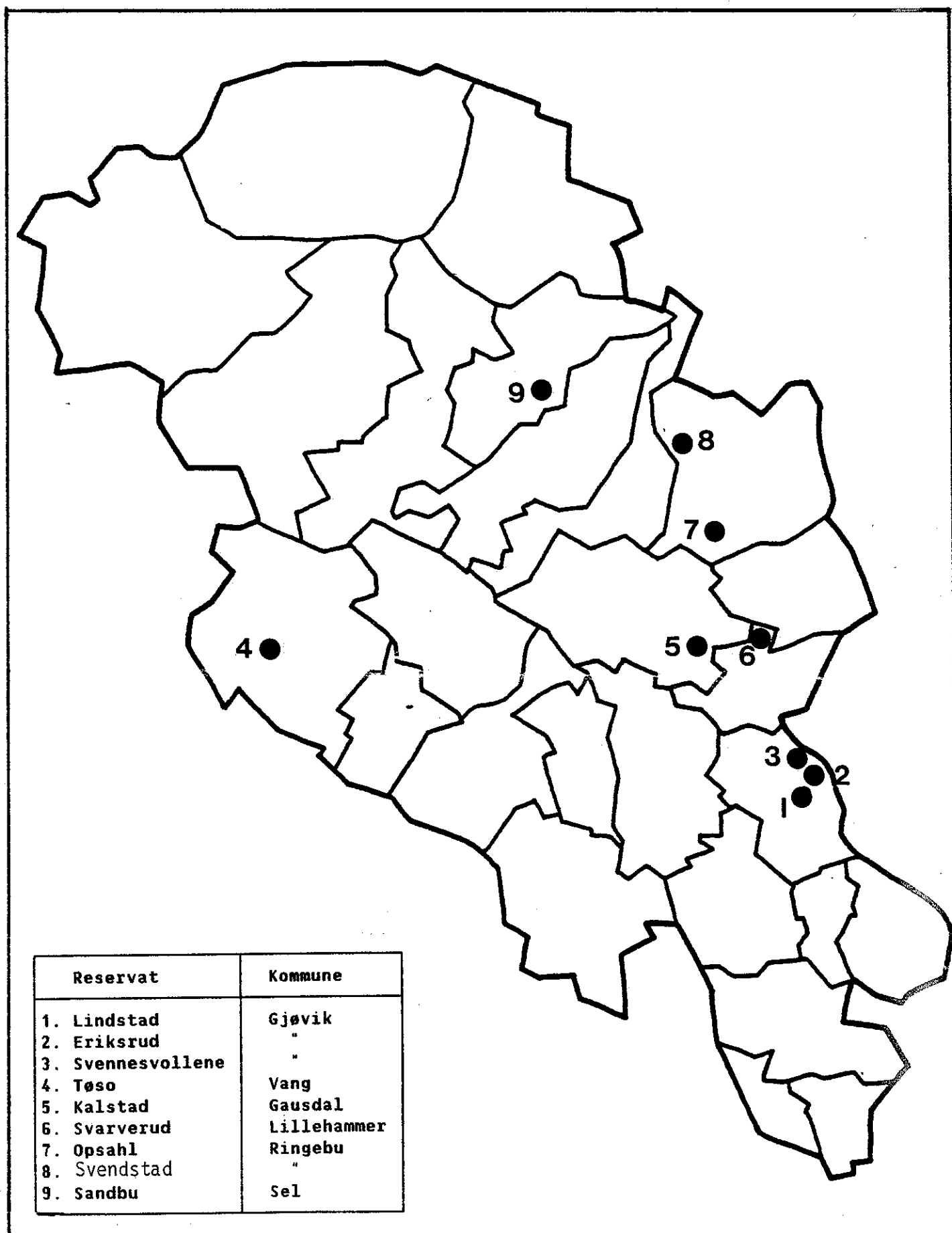

FIG. 4.2.1. EDELLAUVSKOGRESERVATER I OPPLAND FYLKE.

5. SKJØTSELSPLANER FOR DE ENKELTE RESERVATENE

5.1 SKJØTSELSPLAN FOR LINDSTAD NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE

5.1.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	8 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u>	(201/3) Arne Sollien (gnr./bnr.) (200/6) Kjell A. Stensvold
<u>Kartblad: (M-711):</u>	1816-I, Gjøvik
<u>UTM-koordinater:</u>	NN 866-515
<u>Høyde over havet:</u>	275 - 310 m.o.h.
<u>Geologi:</u>	Leirholdig morene av stor mektighet.
<u>Stedsangivelse:</u>	Lindstad naturreservat ligger i Redalen, 4,5 km vest for Mjøsa. Lokaliteten ligger ved Lindstad, på nordsida av RV 249.
<u>Atkomst:</u>	Fra RV 249 til Lindstad. Parkeringsmulighet langs gårdsveien
<u>Kart:</u>	Fig. 5.1.1.1 viser området plassering. Fig. 5.1.4.1 viser et detaljkart over reservatet

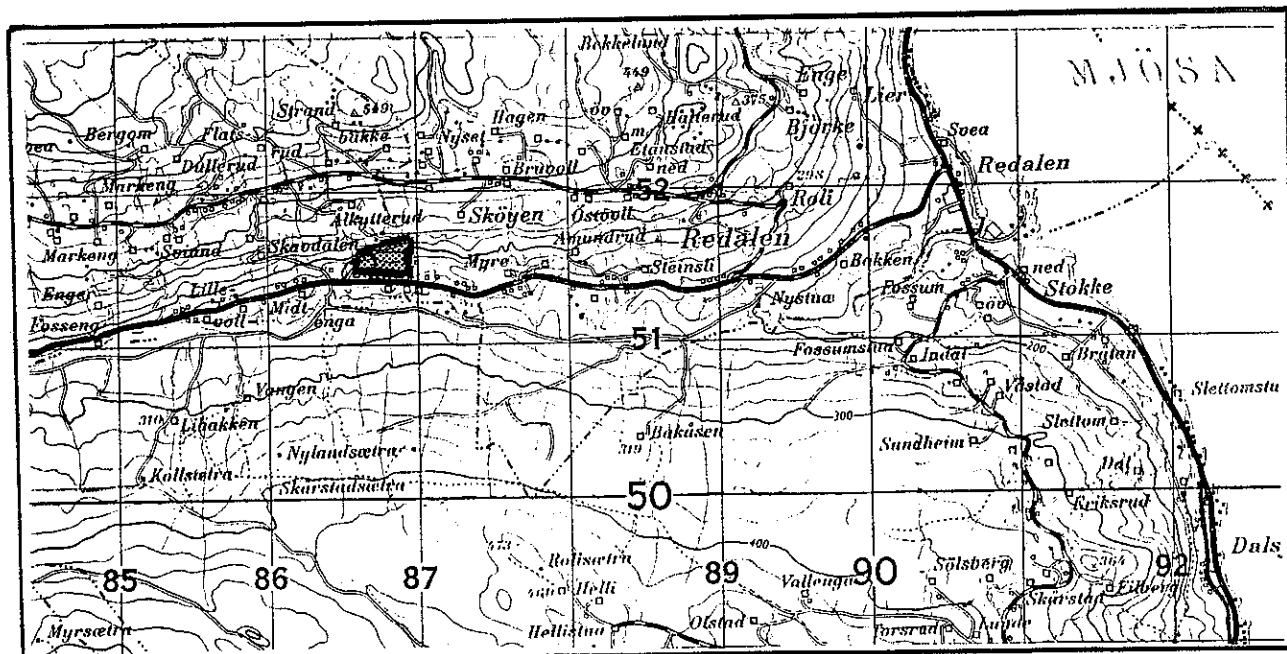

Fig. 5.1.1.1. Lindstads beliggenhet.

5.1.2 Naturfaglig beskrivelse.

Lindstad naturreservat ligger i en sørvendt åsside i et småkuppert, relativt åpent kulturlandskap.

Reservatet grenser i nord mot en traktorveg, i sør mot innmark, og i vest og øst mot blandingslauvskog.

Edellauvskogen på Lindstad består av en homogen utforming av alm-lindeskog som trolig er delvis kulturbetinget. Bestandet er tett og innslaget av storvokst alm er stort. Vegetasjonen er frodig og svært artsrik og vitner om gode vekstvilkår. En rekke av karakter- og ledeartene for alm-lindeskogen fins i reservatet.

Tresjiktet domineres av alm, tildels storvokst, og ellers inngår lind, lønn, hassel, hegg, osp, rogn, bjørk og selje. Innslaget av lønn er betydelig. I vest fins noe gran.

Busksjiktet er sparsomt utviklet og foruten yngre eksemplarer av alm, hegg og lønn forekommer krossved, bustnype og rødhyll.

Feltsjiktet er varierende med hensyn til artsrikdom og frodighet. På skyggefulle steder og der det er noe steinete, for eksempel som i sørvest, er det sparsomt med vegetasjon. For øvrig er feltsjiktet frodig og artsrikt og innslaget av høge, tildels kravfulle arter er markant.

Her fins blant annet storklokke, mjødur, nesle, vendelrot, kongsløys, tyrihjel, burot, kratthumleblom, krusetistel, skogsalat, skogsvinerot, krattmjølke, tysbast, trollbær, firblad, kranskonvall, liljekonvall, piggstarr og hundekveke. Stedvis storbregner som skogburkne og ormetelg.

På områder med mindre vegetasjon fins hengeaks samt mindre urter som skogfiol, krattfiol, maiblom, skogstjerneblom, gaukesyre, blåveis, springfrø, skogvikke og tviskjeggveronika.

Området har en almebestand og et artsinventar som gjør det svært verdifullt. I tillegg er bestandets utforming og beliggenhet av stor landskapsestetisk verdi.

5.1.3 Kjente brukerinteresser og inngrep.

Den største brukerinteressen i området er knyttet til pelsdyrfarmen på Lindstad som grenser mot reservatet. Det er av stor betydning at det i valpetida (1/3 - 15/7) ikke er ferdsel i reservatet.

Av registrerte inngrep kan nevnes at en mindre del av området er uthogd, men at dette er i ferd med å vokse igjen.

En gammel brønn ligger midt i reservatet, men dette har ingen negativ påvirkning.

Et piggtrådgjerde mellom eiendommene må fjernes.

Langs traktorvegen i nord har tømning av stein, og andre overskuddsmasser skjedd. Noe jernavfall; oljefat og blikkplater, ligger spredt i reservatet.

Fra traktorvegen og sørvestover fins spor etter gammel kjerreveg.

5.1.4 Skjøtsel av Lindstad naturreservat.

Formålet med fredningen av Lindstad er å bevare en typisk utforming av skogtypen alm-lindeskog.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4. I tillegg kan følgende tilføyes:

Alm-lindeskogen på Lindstad vil kunne bli hardt presset og utsatt for konkurranse fra omkringliggende granskog. For å bevare denne skogtypen, vil det kunne bli nødvendig å foreta en aktiv skjøtsel for å begunstige edellauvskogen på bekostning av grana.

I de delene av reservatet der det står gran, må denne tynnes slik at bare enkelte individer får stå igjen. Noe gran bør til enhver tid stå igjen bl.a. for å vise at den naturlig hører hjemme i området.

All grana som skal vekk kan tas ut samtidig. Det vil deretter ikke være behov for denne typen skjøtsel på mange år.

Det er viktig at det uthogde feltet i reservatet får gro igjen på en naturlig måte.

Av restaurerende tiltak må følgende utføres: Piggtrådgjerdet mellom eiendommene må fjernes.

I tillegg må avfallet som fins i reservatet ryddes vekk.

For øvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5. I tillegg til dette er å si at dersom grunneieren ønsker å sette opp et gjerde mellom pelsdyrfarmen og reservatet, er dette ifølge fredningsbestemmelsene tillatt.

Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.5. I tillegg til dette er det for Lindstad utarbeidet ferdselsregler for reservatet i henhold til friluftslovens §15 (se kap. 3.5.1). Disse reglene er godkjent av grunneierne og av Gjøvik kommunestyre (15.5.86).

Atferdsregler for Lindstad naturreservat.

1. For å hindre skade for pelsdyrdriften på Lindstad gard, er all ferdsel innenfor naturreservatets grenser forbudt i tidsrommet 1. mars til 15. juli. Unntatt fra dette forbudet er grunneierne som har eiendommer innenfor reservatets grenser.
2. Ferdsel og opphold i reservatet utenom ovennevnte tidsrom er tillatt etter de vanlige bestemmelsene i friluftsløven, men med de begrensninger som går fram av fredningsbestemmelsene for Lindstad naturreservat.
3. Unntak fra ferdselsforbudet kan gis etter søknad til fylkesmannen bare dersom eieren av pelsdyrfarmen samtykker i dette.
4. Overtredelse av atferdsreglene er straffbart i henhold til friluftsløvens §39, 2. ledd.

Lindstad har, eller vil få, en del ferdsel i perioden etter 15. juli. Det er derfor ønskelig at besøkende i reservatet blir informert om naturreservatet og om hvilke restriksjoner som gjelder for ferdselen i området, ved at det settes opp ei fast informasjonstavle.

I tillegg bør informasjonsmateriell om Lindstad naturreservat utarbeides.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Innslaget av gran i reservatet tas ut. Litt gran bør til enhver tid stå igjen.
- 2) Piggtrådgjerdet mellom eiendommene fjernes.
- 3) Informasjonstavle i reservatet settes opp. Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, fig. 5.1.4.1.
- 4) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper utarbeides.

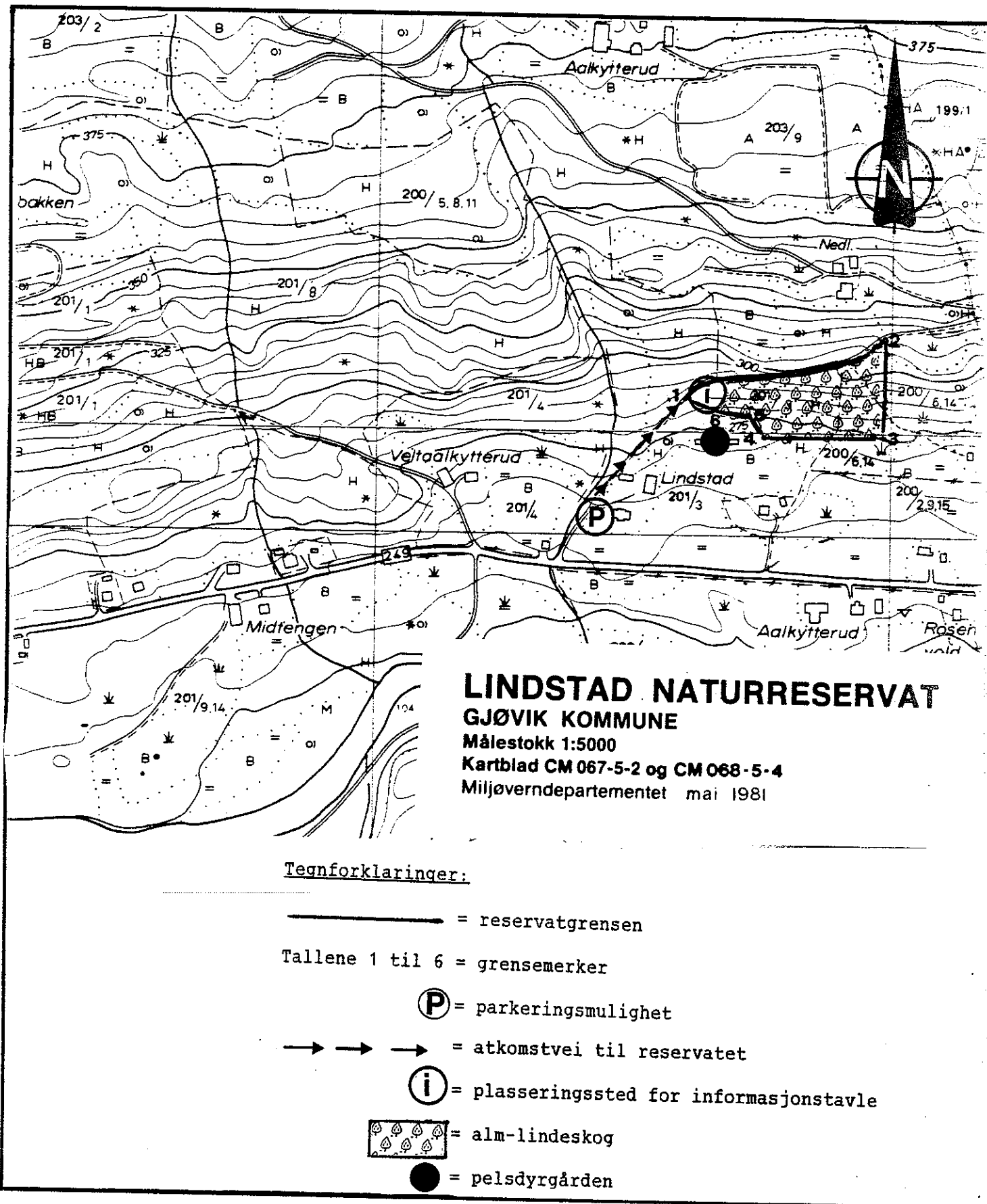

Fig. 5.1.4.1. Lindstad naturreservat, detaljkart.

5.1.5 Fredningsbestemmelsene for Lindstad naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde på Lindstad i Gjøvik kommune, Oppland fylke, ved kgl. res. av 4. september 1981 fredet som naturreservat med navnet Lindstad naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 8 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 201/3 og 200/6,14 i Gjøvik kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Gjøvik kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en typisk utforming av skogtypen alm-lindeskokg.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.
3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- oppsetting av gjerde mot pelsdyrfarmen i reservatets vestgrense.

Miljøverndepartementet kan i skjøtselsplanen fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.
5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.2. SKJØTSELSPLAN FOR ERIKSRUD NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE

5.2.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	17 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (186/19): Svein Riise (gnr./bnr.)	
<u>Kartblad (M-711):</u>	1816 I, Gjøvik
<u>UTM-koordinater:</u>	NN 889 - 580
<u>Høyde over havet:</u>	125 - 250 m
<u>Geologi:</u>	Eokambriske bergarter (Biri-kalk og Moelvspargmitt)
<u>Stedsangivelse:</u>	Eriksrud naturreservat ligger inntil fylkesveg 330 og riksveg 4, bare 150 m fra Mjøsa. Honne, Skogbrukets Kursinstitutt, ligger 250 m vest for reservatet.
<u>Atkomst:</u>	Atkomst fra fylkesveg 330. Parkeringsmuligheter i veglomme ved fylkesvegen.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.2.1.1 viser området plassering. Fig. 5.2.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

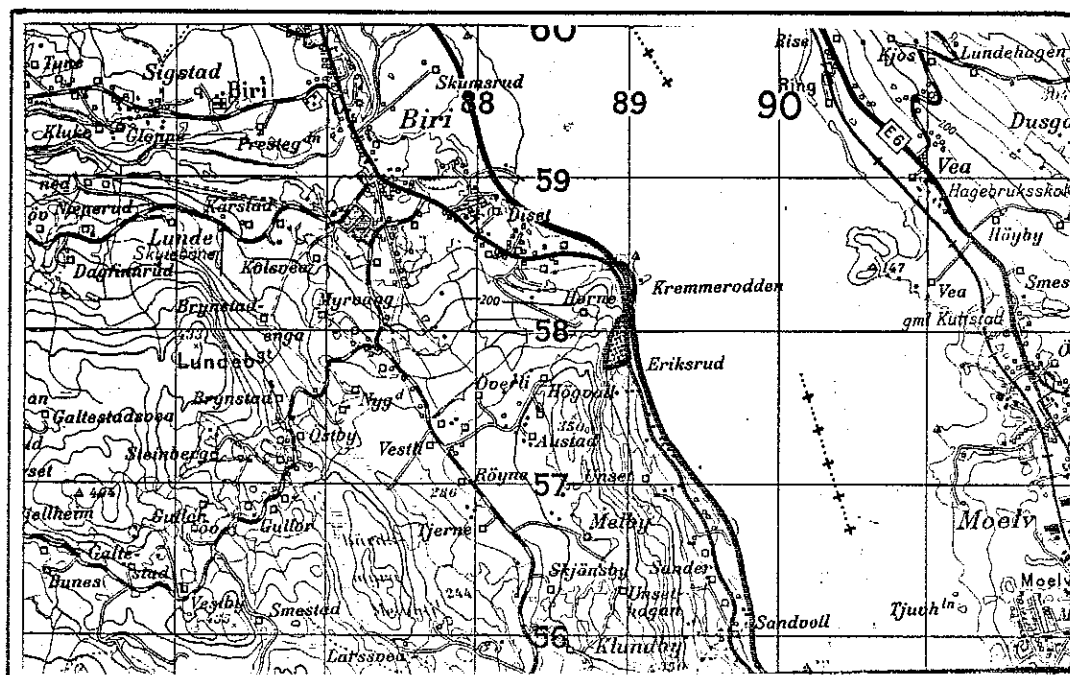

Fig. 5.2.1.1. Eriksruds beliggenhet.

5.2.2 Naturfaglig beskrivelse.

Eriksrud naturreservat ligger i en bratt, SØ-vendt skråning opp mot Eriksrudberga. Reservatet grenser mot fjellvegg i NV, mot annen lauvskog i SØ og mot vegskjæring med mur i Ø.

Edellauvskogen på Eriksrud består av alm-lindeskog som i det vesentligste er naturbetinget.

Tresjiktet domineres av lind iblandet hassel og lønn. Fig. 5.2.2.1 viser et parti av reservatet hvor lind vokser helt inntil den steile bergveggen. Særlig mye lønn vokser under stupene i vest. Andre lauvtrær er hegg, gråor, selje, rogn og bjørk. En god del yngre gran (hogstklasse I-III) vokser spredt over hele området. I tillegg fins enkelte store, gamle graner. Ved SØ-grensa fins det tetteste granbestandet. Flere steder hindrer grana klart lindetrærnes vekst. Flere stubber i reservatet viser tidligere hogst av gran.

Edellauvskogen synes å klare konkurransen med grana relativt godt. Dette vises bl.a. gjennom at grana synes å vokse bra de første åra, for deretter å stå og sture. Grana er dessuten ofte utsatt for råte i næringsrik skredjord som det er i reservatet.

Busksjiktet er variabelt utviklet. Dominans av hassel og lind, men flere varmekjære buskvekster forekommer, blant annet villrips, krossved, svartmispel, stikkelsbær, leddved, tysbast og bustnype. I tillegg fins einer, bringebær og rødhyll. Under berghamrene forekommer mye ung hassel.

Feltsjiktet er utrolig rikt og har en rekke karakter- og ledearter for alm-lindeskogen, samt flere arter som er sjeldne på landsbasis. Trollbær er eksempelvis dominerende flere steder, og individer på over 1 m er observert. På ustabil skredjord i øst vokser "tepper" av liljekonvall. Fig. 5.2.2.2 viser et utsnitt fra denne delen av reservatet.

Ved en kilde midt i reservatet forekommer store mengder kalktelg. Fig. 5.2.2.3 viser kalktelgens utbredelse og utseende. Av andre varmekjære eller kalkkrevende arter kan nevnes blåveis, kvitbergknapp, kantkonvall, svaleurt, bergmynte, krattmjølke, kransmynte, firblad, brunrot, slyngsøtvier, filtkongsllys, gullris, stankstorkenebb, samt hengeaks og piggstarr.

Større bregner som skogburkne og ormetelg er vanlig.

På grunn av ustabil skredjord i skråningene ned mot vegen, er felt- og bunnsjiktet flere steder omtrent borte. Vegetasjonen skades lett av steiner og grus som stadig glir nedover.

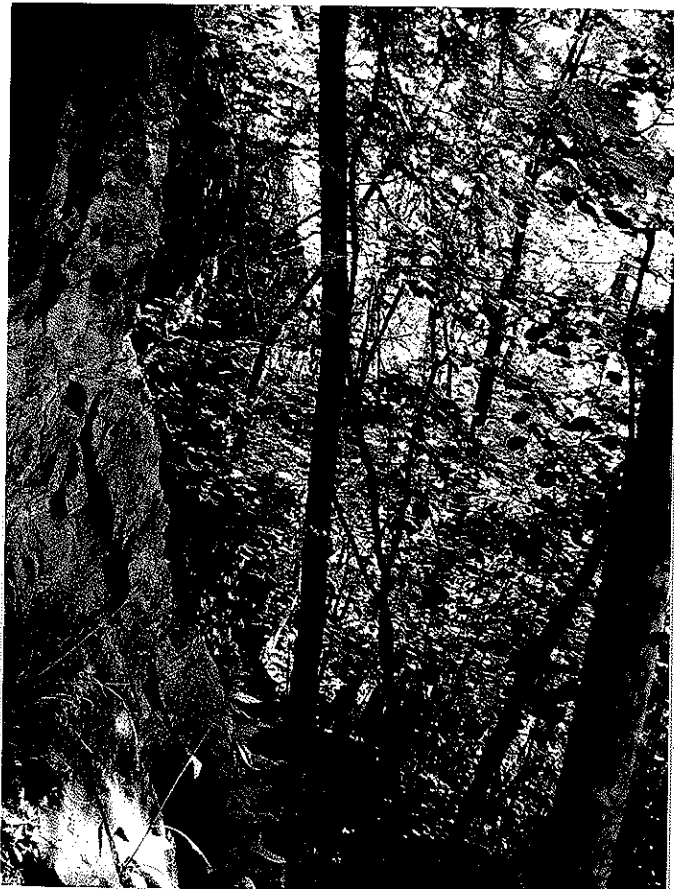

Fig. 5.2.2.1
Lind under bergveggen i vest.

Fig. 5.2.2.2
Østlig del av reservatet
med ustabil skredjord og
tildels manglende feltsjikt.

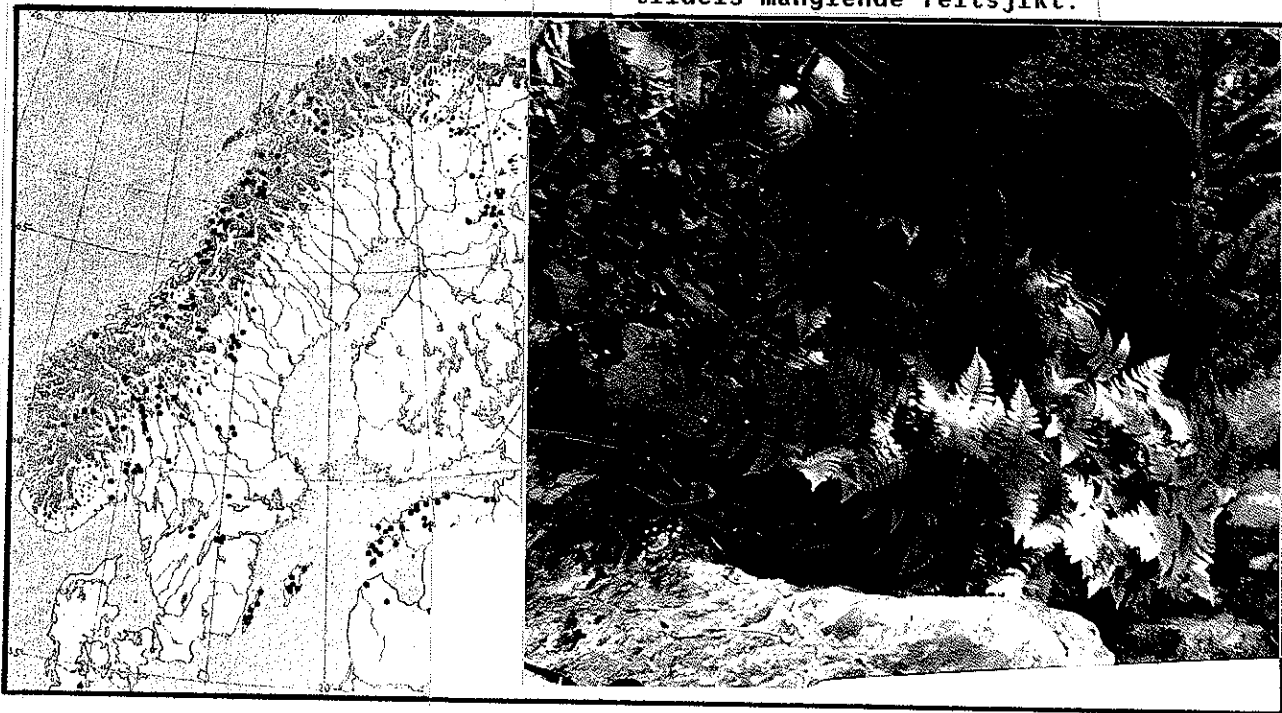

Fig. 5.2.2.3 Kalktelg; utbredelsen og utseendet. (Kilde: Hultén:
Atlas over växternas utbredning i Norden. Stockholm 1971).

5.2.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området.

Spor etter hogst i området, ellers ingen kjente brukerinteresser.

Ingen inngrep i området er registrert.

5.2.4 Skjøtsel av Eiksrud naturreservat.

Formålet med fredningen av Eiksrud er å bevare en allmøndeskog med en rekke varme- og næringskrevende arter.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellavuskog generelt, i kap. 3.4. I tillegg kan følgende tilføyes:

Det vokser en god del gran i området, spesielt i SØ. Grana hindrer klart utviklingen av enkelte linder. For å fremme verneformålet er det viktig å foreta en aktiv skjøtsel ved at en del gran tas ut, fortrinnsvis yngre gran.

Enkelte store graner bør få stå til de råtner. Også noe granforyngelse bør få stå igjen.

På dnene måten får en også vist at grana hører naturlig hjemme i reservatet. En får i tillegg se hvordan grana reagerer på vekstbetingelsene i området.

Det meste av grana kan tas ut i 1989. Det vil imidlertid ikke være naturlig å ta ut enkelte graner i sør fordi disse vil være vanskelige å drive ut før granskogen utenfor reservatet er hogd. Denne granskogen skygger mer for edellavuskogen i reservatet enn grana inne i reservatet. Disse granene kan derfor tas ut samtidig med at skogen utenfor hogges.

For øvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5.

Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6. I tillegg kan følgende tilføyes: Eiksrud naturreservat har en svært sentral plassering i forhold til atkomstmuligheter og nærhet til større byer/tettsteder. Dette tilsier en mulig økt ferdsel i reservatet.

Eiksrud er pr. idag dårlig egnet til å ta imot et økende antall besøkende. Områdets plassering i en bratt skråning med mye skredjord, og med stadige utglidninger av jord og stein, gjør at økt ferdsel kan være svært uheldig for vegetasjonen. I tillegg er det en viss fare for at besøkende skal bli rammet av steinutglidninger og mindre jordras, spesielt hvis man går flere sammen. I tillegg foregår det jevnlig steinsprang fra det overliggende fjellet. Det er også lett å falle ned de bratte skredskråningene. Det er derfor forbundet med en viss fare å ferdes i deler av reservatet.

A forby ferdsel i området bør være siste utvei. Da står en igjen med ett mulig tiltak for å beskytte sårbar natur, nemlig en kanalisering av ferdselen.

En kanalisering av ferdselen i dette reservatet vil også by på problemer. Forsøk på å anlegge en sti/natursti fra vegen, gjennom rasmarka og opp i reservatet vil antakelig bli mislykket. En slik sti vil kunne føre til store utglidninger i den svært løse skredjorda. I tillegg vil stien raskt kunne bli fylt med skredjord fra overliggende arealer. Den ville i tillegg være meget vanskelig og kostbar å anlegge.

Hensynet til fredningsformålet må i dette tilfelle gå foran hensynet til brukerinteressene og fylkesmannens informasjonsbehov.

Dersom ferdselen i reservatet likevel skulle bli så stor at det blir behov for kanalisering, må en se på saken igjen. Det kan være aktuelt å legge en sti i reservatets nedre deler, langs ura og i overgangen ur/rasmark. I tillegg kan en sti anlegges helt inn under fjellveggen fra nord og et stykke sørover langs denne. Begge stiene vil være blind-stier. En slik anleggelse av sti/stier kan da kombineres med et generelt ferdselsforbud i de øvrige delene av reservatet.

For å informere besøkende i reservatet bør ei informasjonstavle settes opp i området. I tillegg bør noe informasjonsmateriell om området utarbeides, til tross for at en ikke ønsker noen aktiv markedsføring av reservatet.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Uttak av gran fortrinnsvis yngre gran. Spesielt viktig vil det være å ta ut gran som hindrer utviklingen av lindetrærne (Se forøvrig det som står om hogst av gran på forrige side).
- 2) Ei fast informasjonstavle settes opp. Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, fig. 5.2.4.1.
- 3) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper bør utarbeides.

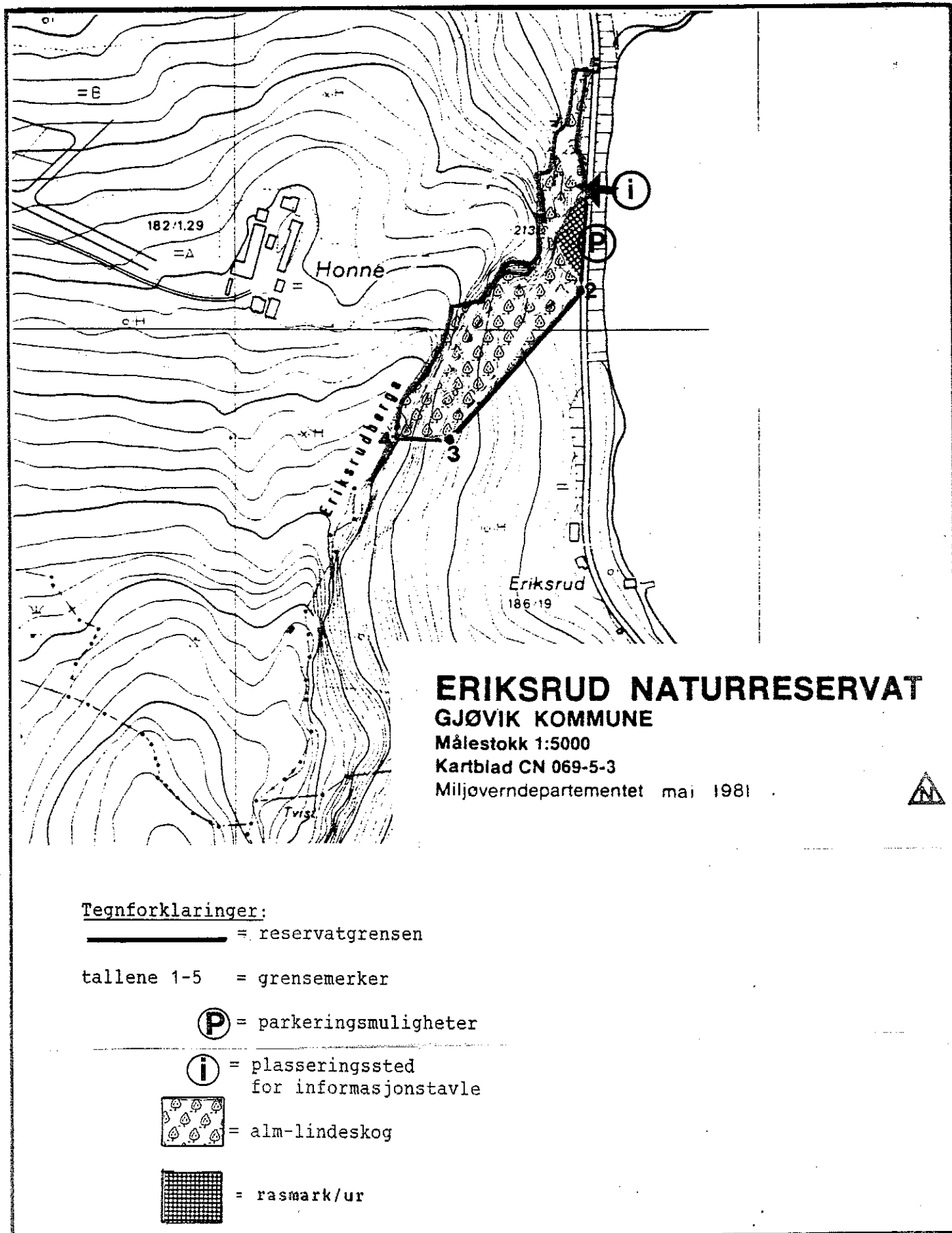

Fig. 5.2.4.1. Eriksrud naturreservat - detaljkart

5.2.5 Fredningsbestemmelser for Eiksrud naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde ved Eiksrud i Gjøvik kommune, Oppland fylke, ved kgl. res. av 4. september 1981 fredet som naturreservat med navnet Eiksrud naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 17 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 186/19 i Gjøvik kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Gjøvik kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en alm-lindeskog med en rekke varme- og næringskrevende arter.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.
3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Miljøverndepartementet kan i skjøtelsesplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtelses-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.

5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.3 SKJØTSELSPLAN FOR SVENNESVOLLENE NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE

5.3.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	Ca. 600 daa, hvorav ca. 150 daa skog
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u>	(131/8), (179/2) og (179/2F): (gnr./bnr.) Staten, ved Miljøverndepartementet
<u>Kartblad (M-711):</u>	1816 I, Gjøvik
<u>UTM-koordinater:</u>	NN 870 - 595
<u>Høyde over havet:</u>	123 m
<u>Geologi:</u>	Kalkstein og skifer
<u>Stedsangivelse:</u>	Svenesvollene naturreservat ligger på vestsiden av Mjøsa, like nord for Biri Travbane. Området ligger mellom Mjøsa og riksveg 4.
<u>Atkomst:</u>	Parkeringsmuligheter ved Biri Travbane. Derfra er det mulig å følge en treningsveg for travhester nordover. Ca. 500 m fra travbanen går en sti inn i reservatet.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.3.1.1 viser området plassering. Fig. 5.3.4.1 viser et detaljkart over reservatet

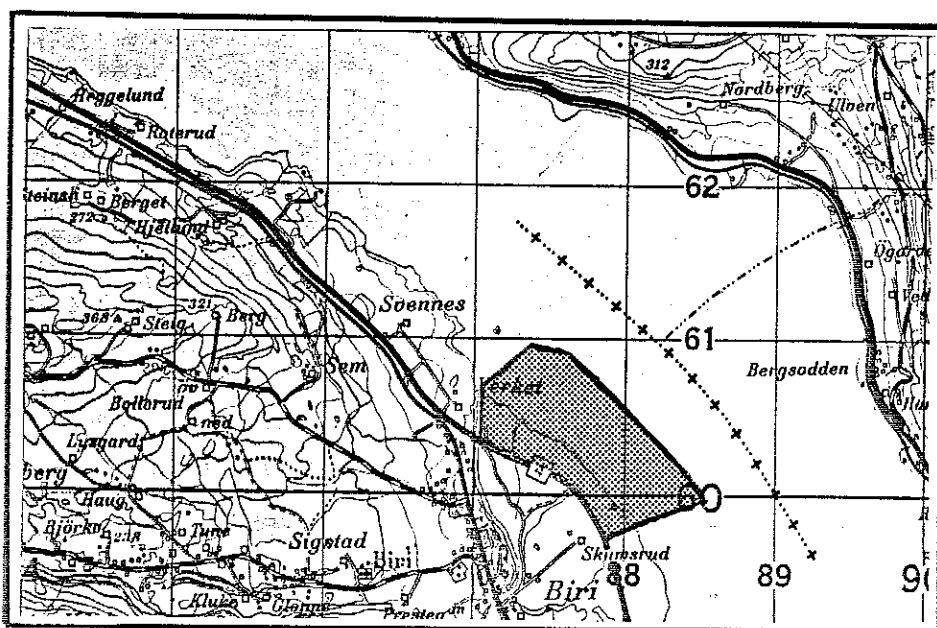

Fig. 5.3.1.1. Svennesvollenes beliggenhet.

5.3.2 Naturfaglig beskrivelse.

Svennesvollene naturreservat er ved siden av å være et edellauvskogsområde også et våtmarksområde.

Svennesvollene er et tilnærmet flatt område som ligger vakkert til ved Mjøsa. Svennesvollene er egentlig et deltaområde med breelv- og elveavsetninger avsatt av elva Vismunda. Området grenser i NV mot Vismunda, i SV mot riksveg 4, i NØ mot Mjøsa og i S mot et skogområde/friluftsområde nord for Biri Travbane. Like nord for reservatgrensa ligger den lille øya Fluren.

2/3 av reservatet er en strand- og vannsone, mens den resterende delen er skog.

Våtmarksområdet

Selve våtmarksområdet omfatter, foruten Vismunda, et stort gruntvannsområde i Mjøsa og 4-5 naturlige kanaler og mindre sumper.

Bunnforholdene varierer med stein-, grus- og mudderbunn som er tørrlagt om våren og delvis om høsten.

På grunn av de gode næringsforholdene har området stor biologisk produksjon.

Reservatet har sin hovedfunksjon som trekklokalitet for våtmarksfugl vår og høst. Svennesvollene er et av knutepunktene for trekkruta gjennom det indre Østlandet. I tillegg er lauvskogen et svært viktig hekkeområde for småfugl.

Under trekket er artsrikdommen og innslaget av arktiske og sjeldne arter stort, og det er store konsentrasjoner av fugl som raster. Det er bl.a. sett konsentrasjoner på 570 hettemåke, 400 krikkand, 200 fiskemåke, 175 brunnakke, 150 toppand, 117 stokkand, 97 svartand, 83 kvinand, 70 grågås, 56 brushane, 55 enkeltbekkasin, 40 myrsnipe og 17 storskarv. Av mer spesielle arter kan en, foruten storskarv, nevne horndykker, hvitkinngås, dverggås, snadderand, taffeland, knekkand, skjeand, avosett, tundralo, steinvender, sandløper, dvergsnipe, tundrasnipe, polarsnipe, sotsnipe, svarthalespove og kvartbekkasin. Et fåtall våtmarksfugl hekker i reservatet.

Totalt er det observert over 160 fuglearter innenfor området, hvorav ca. halvparten er våtmarksfugl.

Gråorskogen

Skogen i området er for det meste en klimakspreget gråor - heggeskog. I SV og V fins større innslag av plantet granskog i svært tette bestander. Helt i SØ er det et større innslag av flere svært store, kraftige furuer. Ellers forekommer store furuer spredt i hele reservatet.

Området mellom gråor-heggeskogen og våtmarks- og strandsonen ned mot Mjøsa er stedvis krattbevokst, spesielt mot nord.

Fig. 5.3.2.1 viser et utsnitt av reservatet.

Edellauvskogen på Svennesvollene består av en stabil, klimakspreget gråor-heggskog. Trærne er tildels høge, kraftige og rettstammete, og skogen har en tett, homogen utforming. Stedvis har skogen et urskogspreget med store, nedfalte gråor.

Gråor-heggeskogen er jevnt over frodig og artsrik. På de mest skyggefulle stedene er vegetasjonen mer sparsomt utviklet med dominans av skyggetålende arter som gaukesyre og maiblom.

Tresjiktet domineres av gråor og hegg, med innslag av rogn, bjørk, selje og lønn. I tillegg fins enkelte kraftige furuer. I søndre og vestre del av reservatet er det store granplantefelt med tildels svært tett skog. Spredt gran fins ellers over hele området.

Busksjiktet er i selve gråor-heggeskogen relativt sparsomt utviklet, med gråor, villrips, krossved, trollhegg og ulike nype- og vierarter som registrerte arter. Sentralt i området, ved overgangen til våtmarka fins stedvis mye trollhegg.

Feltsjiktet domineres over store områder av skogstjerneblom. Nitrofile arter som bringebær, mjødukt, nesle, strutseving og rød jonsokblom er vanlige. I tillegg er gul frøstjerne, engsmelle, kratthumleblom, firblad, skogsvinerot, markjordbær og sløke blant de andre registrerte. Av storbregner er i tillegg til strutseving også skogburkne, geittelg og einstape registrert.

Våtmarks- og strandområdene domineres av flere starr-, gras- og siv-arter, i tillegg til fuktighetselskende urter. Lokalt fins "skoger" av elvesnelle, flaskestarr, slåttestarr og lys-siv. Fig. 5.3.2.2 viser et utsnitt fra denne delen av reservatet. Stedvis vokser gulstarr og breiull og indikerer næringsrike partier. Av fuktighetselskende urter kan nevnes vassgro, sumphaukeskjegg, soleiehov, vanlig myrklegg, myrfiol og myrhatt.

I tillegg fins en rekke andre arter både i strandsonen og i skogen, hvilket gjør området til et svært variert og botanisk sett interessant område.

Fig. 5.3.2.1
Utsnitt fra sørgrensen fra reservatet og nordover. Steinete strandsoner i forgrunnen og edellauvskoger innenfor.

Fig. 5.3.2.2
Våtmarks- og strandsone sentralt i reservatet. Mjødurt, siv- og starrarter samt en "skog" av elvesnelle i forgrunnen. I bakgrunnen hegg og høgreiste gråor.

For ytterligere beskrivelse av områdets betydning som trekkområde for fugl vises til utkast til verneplan for våtmarksområder i Oppland fylke.

5.3.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området.

Området eies av Staten v/Miljøverndepartementet. Brukerinteressene går på bruken av området til fiske og rekreasjon. Flere stier går gjennom området. De fleste kommer inn fra gangbanen langs riksvegen og går ut til strandområdene, men én sti går også parallellt med Mjøsa. Utstikkerne synes å være populære fiske- og bålplasser.

Det er mye søppel og skrot i området. Minst 10 rustne tønner og en havarert badeflate er eksempler på større gjenstander. Mye plast og trevirke som antagelig kommer inn med vårflommen er spredt over hele området. Forsøplingen av reservatet ser ut til å forbli et problem, i det stadig nye tilførsler kommer fra Mjøsa.

5.3.4 Skjøtsel av Svennesvollene naturreservat.

Formålet med fredningen av Svennesvollene er å bevare en optimal utviklet bestand av gråor-heggeskog, og å bevare et strand- og gruntvannsområde av stor betydning for fuglelivet under vår- og høsttrekket.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, kap. 3.4. I tillegg kan følgende tilføyes:

De tette bestandene av planta gran tas gradvis ut (2-3 omganger) gjennom gruppevis hogst. Lauvskogen vil ved dette innvandre på åpningene. Den gruppevise hogsten bør trolig gjentas etter 10-15 år.

Noe av den naturlig forekommende grana bør få stå for å vise at grana hører hjemme i området.

Trolig vil det også på sikt være riktig å holde grana tilbake slik at lauvskogen får muligheter for optimal utvikling.

Beiting er ikke registrert i området.

Av restaurerende tiltak er det viktig at det blir foretatt en skikkelig opprydding i hele reservatet. Det er store mengder søppel, inkludert rustne tønner og andre større gjenstander. I tillegg mye plast og annet skrot. Etter at området er rensket, bør man foreta en årlig opprydding. Da bør søppelet registreres for å undersøke hvordan utviklingen av søppeltilgangen går. Ut i fra denne registreringen bør så de nødvendige tiltak treffes for om mulig å få gjort noe med dette.

Forøvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området

står omtalt i kap. 3.5. Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6. I tillegg kan følgende tilføyes:

Svenesvollene har en meget sentral plassering grensende til Biri Travbane, riksveg 4 og Mjøsa. En så sentral plassering tilsier at en kan få økt ferdsel i området. Fra før brukes området til fiske og til rekreasjon. Svnesvollene har vært mye brukt, og brukes, som utgangspunkt for fiske. Ifølge fredningsbestemmelsene (pkt. III, del 4) er fiske tillatt med unntak av skyting av gjedde. Garnfiske er ikke tillatt i perioden 15. april til 1. juni og fra 15. august til 1. november.

Motorisert ferdsel er forbudt innenfor reservatet (pkt. III, del 5). All ferdsel til vanns (roing, padling, bading etc.) er forbudt i perioden 15. april t.o.m. 1. juni og f.o.m. 15. august til 1. november. I den mest aktuelle bade- og båttida mellom 1. juni og 15. august er det ingen restriksjoner på bruken av strand- og vannarealene.

Gråor-heggeskogen er en sårbar naturtype, og vil kunne skades av stor -og ukontrollert ferdsel. Strand- og våtmarksområdenes vegetasjon er mindre sårbar.

Hensynet til områdets betydning som våtmarksområde og hekkeområde for en rekke fuglearter gjør at spesielle tiltak kan settes inn for å begrense skadevirkningene av ferdselen.

Det er i fredningsbestemmelsene ikke foreslått restriksjoner i ferdselsretten til lands. Da området har stor betydning som hekkeområde, kan det bli aktuelt med et tidsbegrenset ferdselsforbud i perioden 15. april til 1. juni.

Det vil ikke bli foreslått ferdselsforbud i denne planperioden, men dersom uheldige virkninger av ferdselen blir registrert, må nødvendige endringer gjøres.

For å minimalisere naturslitasjen som kan oppstå ved økt ferdsel, vil det bli foreslått å anlegge en natursti gjennom området. En mulig trasé for stien er antydnet på kartet, fig. 5.3.4.1.

Å antyde en brukbar teknisk løsning for hvordan stien bør utformes, vil ikke bli gjort her. Det overlates til andre å finne fram til en brukbar løsning. Det meste av underlaget er tørt og en sti er trolig relativt enkel å anlegge. Et par steder bør "broer" legges for å kunne krysse et par av de mange kilene som strekker seg opptil 200 m innover i reservatet.

Naturstien er tenkt forsynt med 6 - 7 faste informasjonsplakater. Plakatene bør belyse både botaniske, vegetasjons-økologiske, ornitologiske, naturvernmessige og kulturhistoriske sider ved reservatet. Ei fast informasjonstavle bør settes opp i området. Dette for å informere besøkende om området og om hvilke restriksjoner som gjelder for ferdselen i området. I tillegg må ytterligere informasjonsmateriell utarbeides for ulike formål. Materiellet bør være så allsidig som mulig hva innhold og vanskelighetsgrad angår.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Mesteparten av grana i området må gradvis uthogges (se s. 40). All plantet gran skal vekk. Noe gran kan stå igjen. Dette gjelder en del store, gamle trær og noe naturlig foryngelse.
- 2) Reservatet må ryddes for store søppelmengder. Søppelet bør registreres for om mulig å finne fram til kildene. Kanskje kan en på denne måten prøve og stanse noe av søppeltilgangen. Det vil trolig være behov for en årlig søppelrydding og -registrering.
- 3) Ei fast informasjonstavle settes opp. Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, fig. 5.3.4.1.
- 4) En natursti legges gjennom reservatet. Det utarbeides et opplegg med 6-7 faste tavler med ulik informasjon om området og om naturfaglige emner.
- 5) Informasjons- og eventuelt undervisningsmateriell utarbeides for henholdsvis området og naturstien.

5.3.5 Fredningsbestemmelsene for Svennesvollene naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23, er en del av Svennesvollene ved Biri i Gjøvik kommune, Oppland fylke, fredet som naturreservat ved kgl.res. av 2. oktober 1981 under betegnelsen "Svennesvollene naturreservat.

II

Fredningen berører gnr./bnr. 131/8, 179/2 og 179/2F. Reservatet omfatter et areal på ca. 600 dekar.

Reservatets beliggenhet og avgrensning framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet september 1981. I sørvest går reservatgrensen 30 m fra riksvei 4, regnet fra veibanens senterlinje, og i sørøst følges eiendomsgrensen mellom gnr./bnr. 179/1 og 179/2. Kartet og bestemmelsene for reservatet oppbevares i Gjøvik kommune, hos fylkesmannen i Oppland og i Miljøverndepartementet.

III

Formålet med fredningen er

- å bevare en optimal utviklet bestand av gråor-heggeskog
- å bevare et strand- og gruntvannsområde av stor betydning for fuglelivet under vår- og høsttrekket.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Det må ikke foretas inngrep som kan endre eller påvirke de naturgitte forhold, herunder oppføring av bygninger, brygger, anlegg eller lignende innretninger, framføring av ledninger i luft, på eller i grunnen, uttak eller utfylling av masse, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, forurensning og henleggelse av avfall.
2. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse som ikke følger av lovlig ferdsel. Nye plantearter må ikke innføres.
3. Alle pattedyr- og fuglearter, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.
Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt.
Nye dyrearter må ikke innføres.
4. Fiske er tillatt med unntak av skyting av gjedde. Garnfiske er forbudt f.o.m. 15. april t.o.m. 1. juni og f.o.m. 15. august t.o.m. 1. november.
5. Motorisert ferdsel er forbudt.
All ferdsel til vanns er forbudt f.o.m. 15. april t.o.m. 1. juni og f.o.m. 15. august t.o.m. 1. november.
Unntatt fra disse punkter er ferdsel i ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns- og skjøtselsøyemed, samt i forbindelse med fløting.

V

Den skjøtsel som er nødvendig for å oppfylle formålet med fredningen, skal utføres av forvaltningsmyndigheten eller av den forvaltningsmyndigheten bestemmer. Skjøtselen skal skje etter plan godkjent av Miljøverndepartementet.

VI

Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strir mot formålet med fredningen.

VII

Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Oppland.

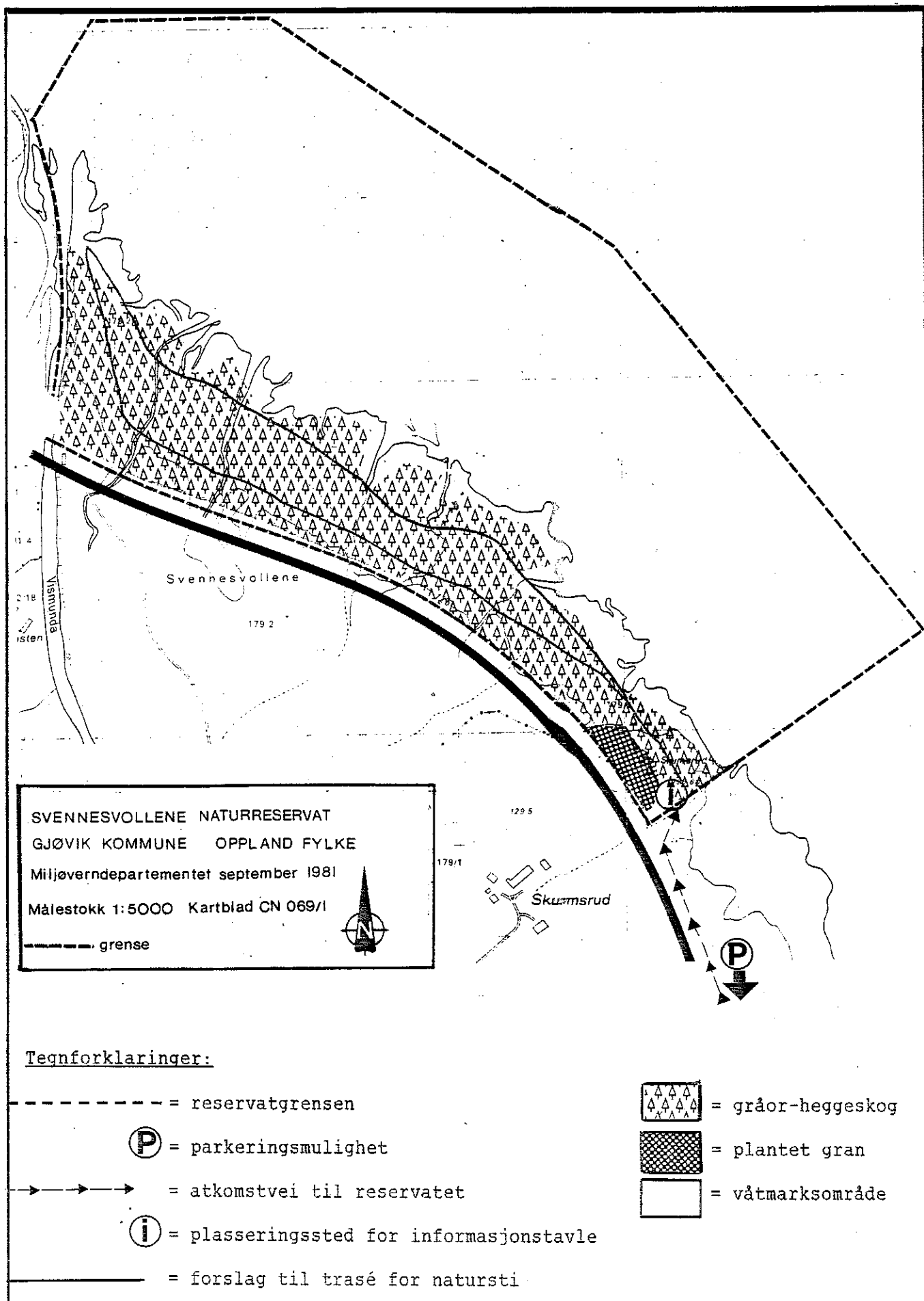

Fig. 5.3.4.1

Svennesvollene naturreservat, detaljkart.

5.4 SKJØTSELSPLAN FOR TØSO NATURRESERVAT, VANG KOMMUNE

5.4.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	50 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (gnr./bnr.)	(13/3) Olav Eltun (13/4) Bjørn Berge (19/1) Thomas Jørgen Mosaker
<u>Kartblad (M-711):</u>	1517 II Øye 1617 III Vangsmjøsi
<u>UTM-koordinater:</u>	MN 715 - 822
<u>Høyde over havet:</u>	530 - 580 m
<u>Geologi:</u>	Omdannede sedimentære bergarter som glimmerskifer/leirskifer.
<u>Stedsangivelse:</u>	Tøso naturreservat ligger på nordsida av Vangsmjøsi, ca. 6 km øst for Øye, ved Tøso.
<u>Atkomst:</u>	Fra vest, via Øye til Tøso, ca. 6 km. Fra øst, langs nordsida av Vangsmjøsi til Tøso. Parkeringsmuligheter langs fylkesvegen.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.4.1.1 viser området plassering. Fig, 5.4.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

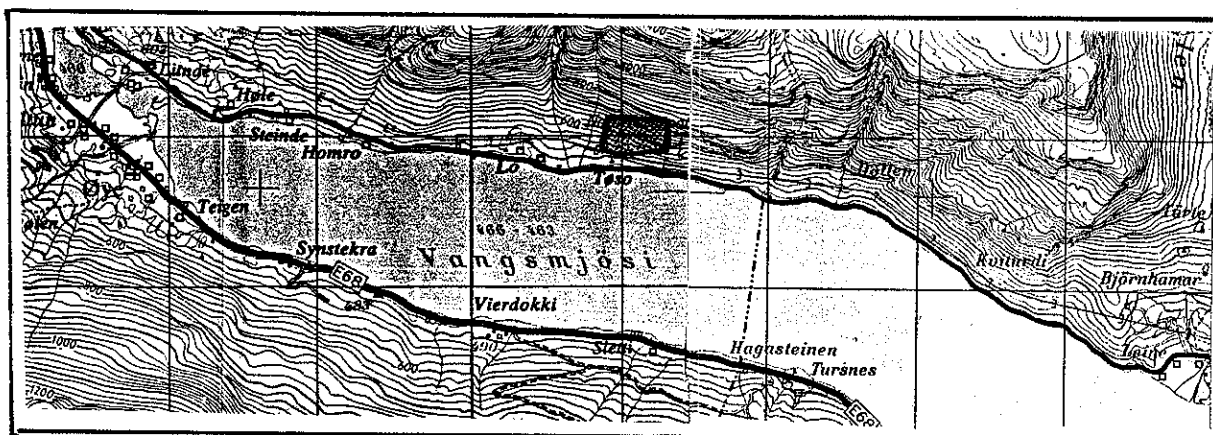

Fig. 5.4.1.1. Tøsos beliggenhet.

5.4.2 Naturfaglig beskrivelse.

Tøso naturreservat ligger sørvendt og lunt til på nordsida av Vangsmjøsi, ved foten av Skutshorn (1618 m.o.h.). Den sørvendte, men bratte lia gir gode lokalklimatiske forhold, ved siden av at jordsmonnet er meget næringsrikt.

Fig. 5.4.2.1 viser området plassering.

Reservatet grenser i nord mot en bratt bergvegg og i sør, vest og øst mot subalpin bjørkeskog. I SØ går grensa tvers over rasmark med grove blokker. Også andre steder fins rasmarksområder med blokker av varierende størrelse. På grunn av stadige ras, har vegetasjonen flere steder preg av urskog, med mange nedfalne trær.

Edellauvskogen er en grenselokalitet for alm-lindeskog i det indre Østlandet. Forekomsten er trolig naturbettinget.

Edellauvskogsbestandet består av tre mindre forekomster av almeskog. Stedvis danner hassel mindre bestand på lysåpne steder.

Tresjiktet domineres av hardføre lauvtrær som bjørk, selje, osp, rogn og hegg. Enkelte av bjørkene har svært store dimensjoner. Alm og hassel utgjør bare en mindre del av tresjiktet i reservatet.

Til tross for at det ikke bare er edle lauvtrær som danner tresjiktet, bærer vegetasjonen forøvrigt preg av å være svært varme- og næringskrevende. Botanisk sett er området svært interessant.

I busksjiktet kan en finne krevende arter som dvergmispel og villrips, i tillegg til mer vanlige arter som einer, busknytte og bringebær. I tillegg kan en flere steder finne unplanter av alm, hvilket tyder på at almen er i ferd med å bre seg.

Feltsjiktet varierer fra å ha høgstaudepreg til å være tørre, gras- og urterike samfunn. Av skogtypen alm-lindeskog fins mange varianter og på Tøso fins både høgstauderik almeskog og gras- og urterik almeskog.

I den høgstauderike almeskogen finner vi arter som springfrø, tyrihjel, skogstjerneblom, strutseving, einstape, kvitbladtistel, enghumleblom, mjøldurt, vendelrot, geitrams, firblad, sløke, kantkonvall, brunrot og sanikel.

Gras- og urterik almeskog fins gjerne på noe brattere lokaliteter, gjerne framstikkende rygger i terrenget. Tørrere/-grunnere jordsmonn samt økt lystilgang forklarer forekomsten av en rekke typiske urter og grasarter. Her kan vi finne flekkmariland, rosenrot, klisterjonsokblom, bergfrue, småsmelle, stankstorkenebb, maiblom, gulaks, liljekonvall, lodnebregne, bitter bergknapp, blåknapp, gjeldkarve, piggstarr, hengeaks, fingerstarr, hundegras, skogvikke, markjordbær med flere. Fig. 5.4.2.2 viser et utsnitt fra en tørr, artsrik lokalitet i reservatet.

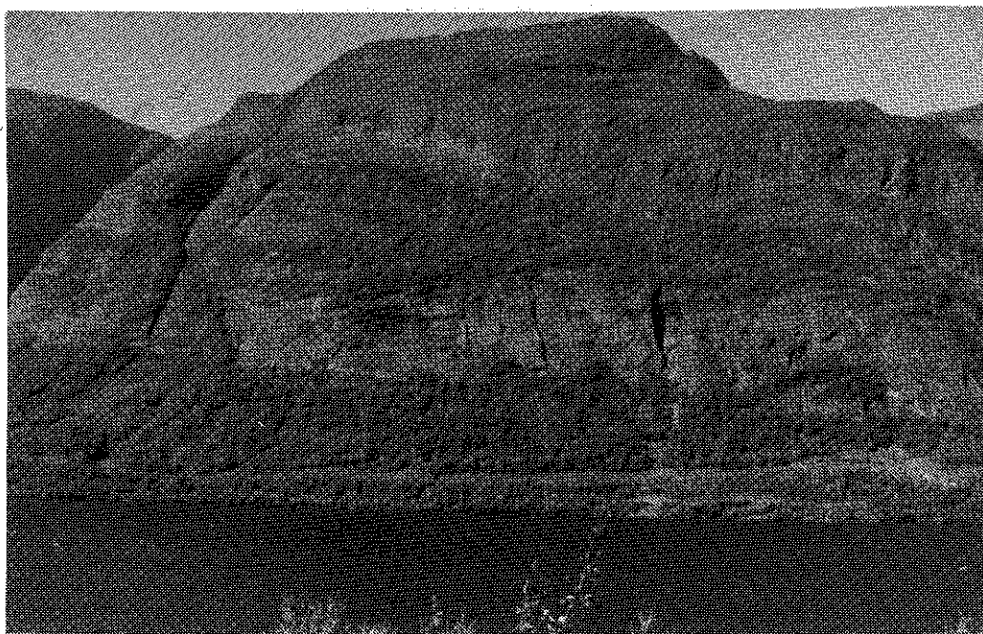

Fig. 5.4.2.1
Reservatets plassering
ved foten av Skutshorn
(1618 m.o.h.).

Fig. 5.4.2.2
Utsnitt fra en bratt,
gras- og urterik åpning
i skogen.
En rekke arter vokser
på slike lokaliteter
(Se kap. 5.4.2).

5.4.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området.

Brukerinteressene i området er først og fremst knyttet til veduttak. Noe vedhogst har foregått, men på grunn av at traktorveg mangler i det vanskelig tilgjengelige området, har det vært vanskelig å utnytte skogressursene.

Spredt beiting skjer i området, men beitetrykket synes å være svært lavt.

Like sør for reservatet går en kraftledning med uthogd gate i skogen.

For øvrig er ingen inngrep registrert i området.

5.4.4 Skjøtsel av Tøso naturreservat.

Formålet med fredningen av Tøso er å bevare en alm-lindeskog av stor plantegeografisk og floristisk interesse.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4.

I tillegg til dette er å si at siden skogen i det vesentlige er naturbetinget, bør den ikke skjøttes aktivt, men istedet få sjansen til en naturlig utvikling.

Dersom edellauvskogen over tid ser ut til å forsvinne, vil det være riktig å gå inn med mer aktiv skjøtsel.

I de områdene hvor de mindre almebestandene og hasselkrattene fins kan det i løpet av den første 10-årsperioden bli aktuelt å ta ut enkelte bjørk, osp og selje der disse hindrer utviklingen og spredningen av almen.

Med det nåværende beitetrykket er det ikke nødvendig å sette inn tiltak for å begrense eller hindre beiting. Dersom beitetrykket skulle øke kraftig, kan tiltak bli vurdert.

For øvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5. Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6.

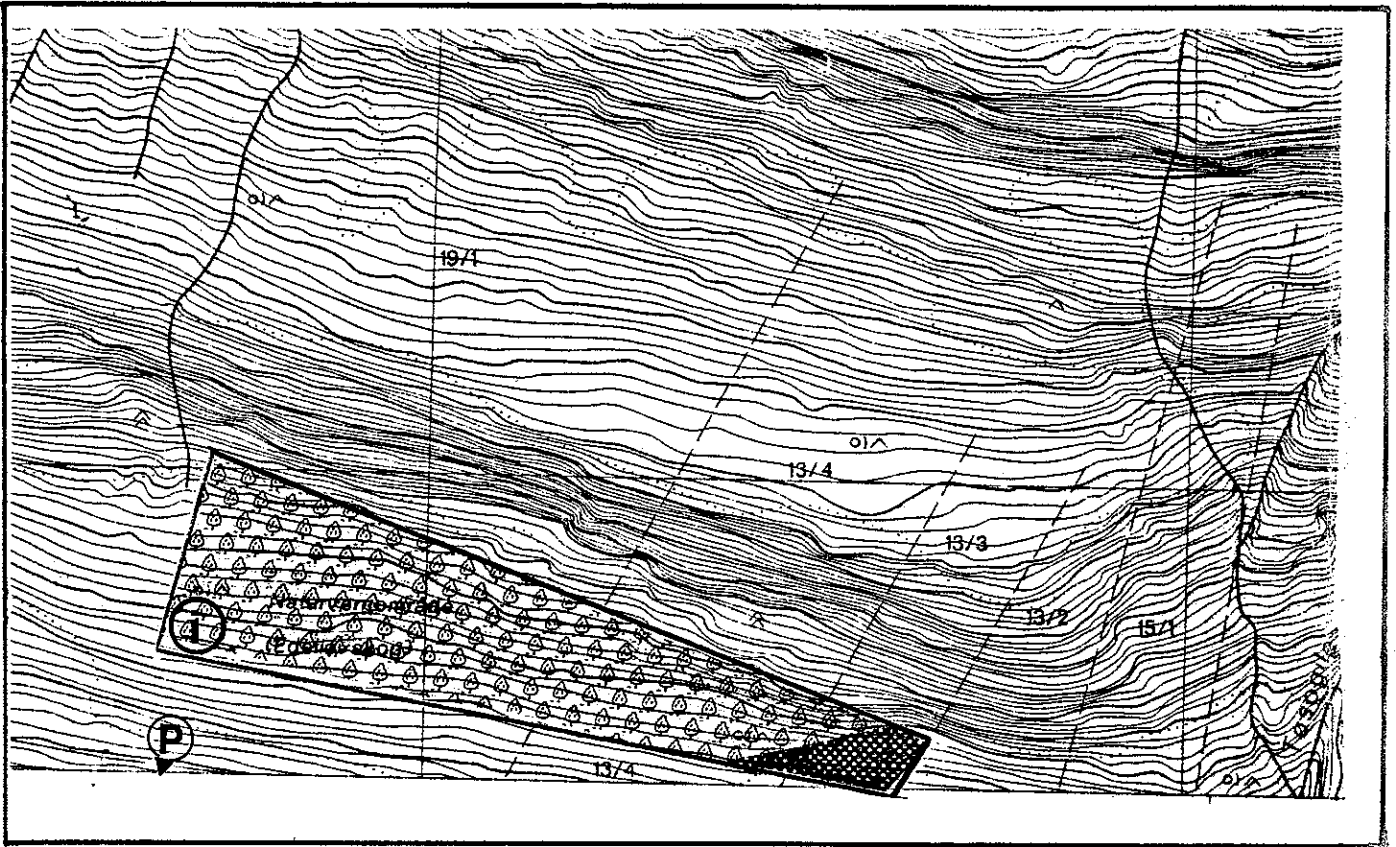
Tøso har en slik plassering, rent geografisk, at det neppe er fare for noen stor økning i ferdselen. Foruten lokalbefolkningen vil det ikke være mange som ferdes i reservatet.

Det er allikevel ønskelig at besøkende i området blir informert om reservatet ved at ei fast informasjonstavle settes opp i området.

I tillegg bør informasjonsmateriell om Tøso utarbeides.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) I de områdene hvor de mindre alme- og hasselbestandene fins kan det bli aktuelt med uttak av en del eksemplarer av bjørk, osp og selje der disse hindrer utviklingen og spredningen av alm og hassel.
- 2) Dersom beitetrykket skulle øke kraftig, kan det vurderes å sette inn tiltak for å hindre nedbeiting.
- 3) Ei fast informasjonstavle settes opp i området.
Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, fig. 5.4.4.1.
- 4) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper utarbeides.

Tegnforklaringer:

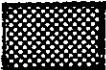
- = ca. reservatgrense
- ⒫ = parkeringsmulighet
- ⓲ = plasseringssted for informasjonstavle
- = alm/lindeskog (hasselskog)
- = ur/blokkmark

Fig. 5.4.4.1 Tøso naturreservat - detaljkart.

5.4.5 Fredningsbestemmelsene for Tøso naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde ved Tøso i Vang kommune, Oppland fylke, ved kgl.res. av 4.9.1981 fredet som naturreservat med navnet Tøso naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 50 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 13/3, 13/4 og 19/1 i Vang kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte flyfoto i målestokk ca. 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Vang kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka. Grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en alm-lindeskog av stor plantegeografisk og floristisk interesse.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp, uttak av virke til brensel i medhold av godkjent skjøtselsplan og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.
3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Miljøverndepartementet kan i skjøtselsplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.
5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.5 SKJØTSELSPLAN FOR KALSTAD NATURRESERVAT, GAUSDAL KOMMUNE

5.5.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	20 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (2/1) Ingeborg Kalstad (gnr./bnr.)	
<u>Kartblad (M-711):</u>	1817 III, Follebu
<u>UTM-koordinater:</u>	NN 625 868
<u>Høyde over havet:</u>	175 - 335 m.o.h.
<u>Geologi:</u>	Eokambriske bergarter, vesentlig kalksteinskonglomerater. Løsmassene er leirholdig brunmorene.
<u>Stedsangivelse:</u>	Lokaliteten ligger ved Kalstadgårdene, ikke langt fra riksvegen mellom Østre og Vestre Gausdal.
<u>Atkomst:</u>	Fra Kalstad søndre går en kjerrevei ned til Kalstadbrua over Jøra. Fra brua er det knapt 100 m til reservatets østligste punkt. Parkeringsmulighet ved innkjøringa til gården.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.5.1.1 viser områdets plassering. Fig. 5.5.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

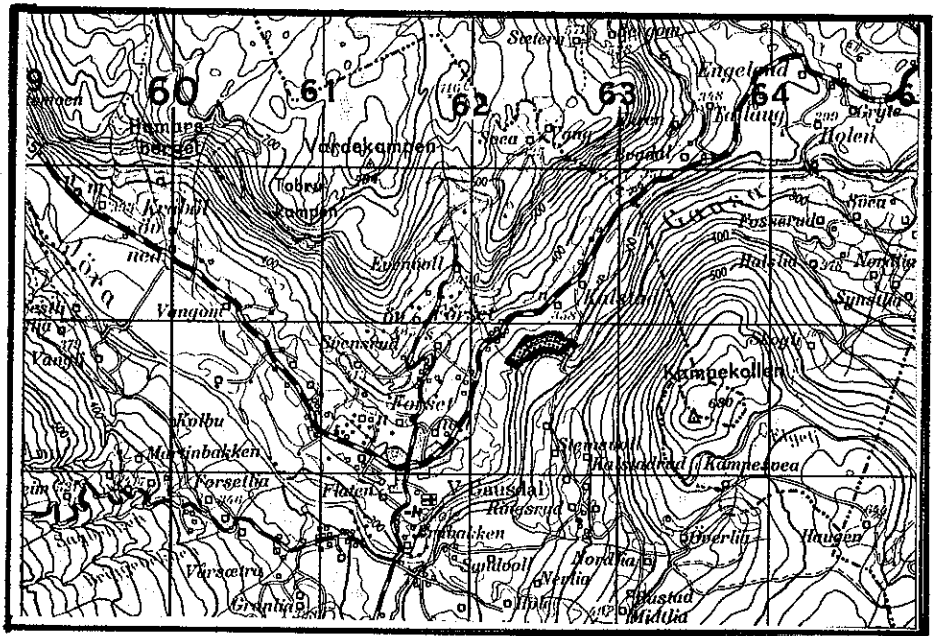

Fig. 5.5.1.1. Kalstads beliggenhet.

5.5.2 Naturfaglig beskrivelse.

Kalstad naturreservat ligger i en bratt, sørvendt skråning som strekker seg fra dyrkamarka og ned til elva Jøra.

Fig. 5.5.2.1 gir et oversiktsbilde over reservatets plassering.

Området grenser i nord mot dyrka mark, i sør mot elva og i øst og vest mot blandingslauvskog.

Edellaauvskogen på Kalstad består av gråor-heggeskog av en type som en helst finner på næringsrik jord langs stilleflytende elver i SØ-Norge.

Plantegeografisk sett er skogtypen sjelden i nordlige deler av Østlandet.

Skogen står på skredjord med innslag av blokkmark, spesielt i SV. Langs elva er det en flomsone.

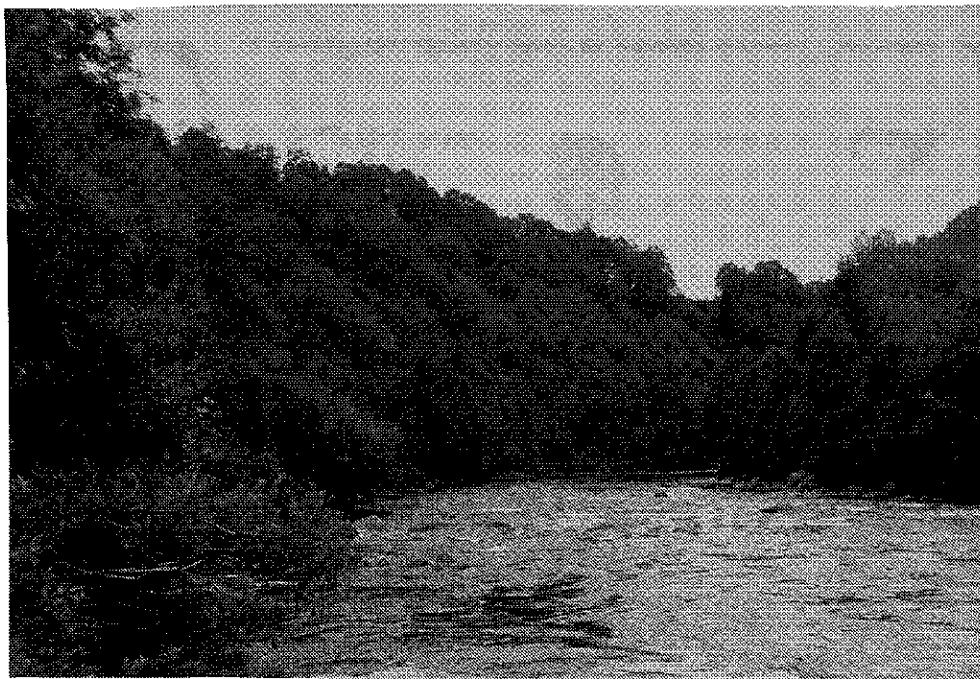

Fig. 5.5.2.1 Reservatets beliggenhet ned mot Jøra.

Gråor-heggeskogen har en homogen utforming. Skogen har et visst urskogpreg med mange nedfalte trær.

Tresjiktet er dominert av gråor. Ellers fins hegg, bjørk, rogn og selje, samt innslag av noe gran som er plantet for 40-50 år siden. Grana bærer tydelig preg av vantrivsel.

Busksjiktet er sparsomt utviklet, men er relativt artsrikt med innslag av blant annet gråor, hegg, selje, rødhyll, ørevier, villrips og flere nypearter.

Feltsjiktet er enkelte steder svært frodig og høystaudepreget. Her vokser tyrihjel, skogsvinerot, krusetistel, skogsalat, storklokke, ugrasklokke, burot, kongsllys, skogburkne med flere.

Nitrofile arter som mjødukt, rød jonsokblom, nesle og strutseving er vanlige. Lokalt fins tette "skoger" av stornesle og bringebær hvilket tyder på et næringsrikt jordsmonn. I tillegg har en en viss gjødselsavrenning fra dyrkamarka ovenfor reservatet.

Enkelte steder er feltsjiktet mer sparsomt utviklet. Dette skyldes dårlig lystilgang grunnet et meget tett tresjikt. Her vokser bl.a. gaukesyre.

Av andre arter som er registrert, er kåltistel, vanlig knoppurt, humle, springfrø, skogstjerneblom, kratthumbleblom, gullris, skogvikke, markjordbær og blåkoll.

Fig. 5.5.2.2 viser springfrø samt artens utbredelse.

I vest medfører et fuktig sig innslag av fuktighetselskende arter som soleiehov og moskusurt.

Ved elvebredden er strandrør registrert.

Et rikt dyre- og fugleliv er også med på å sette preg på området.

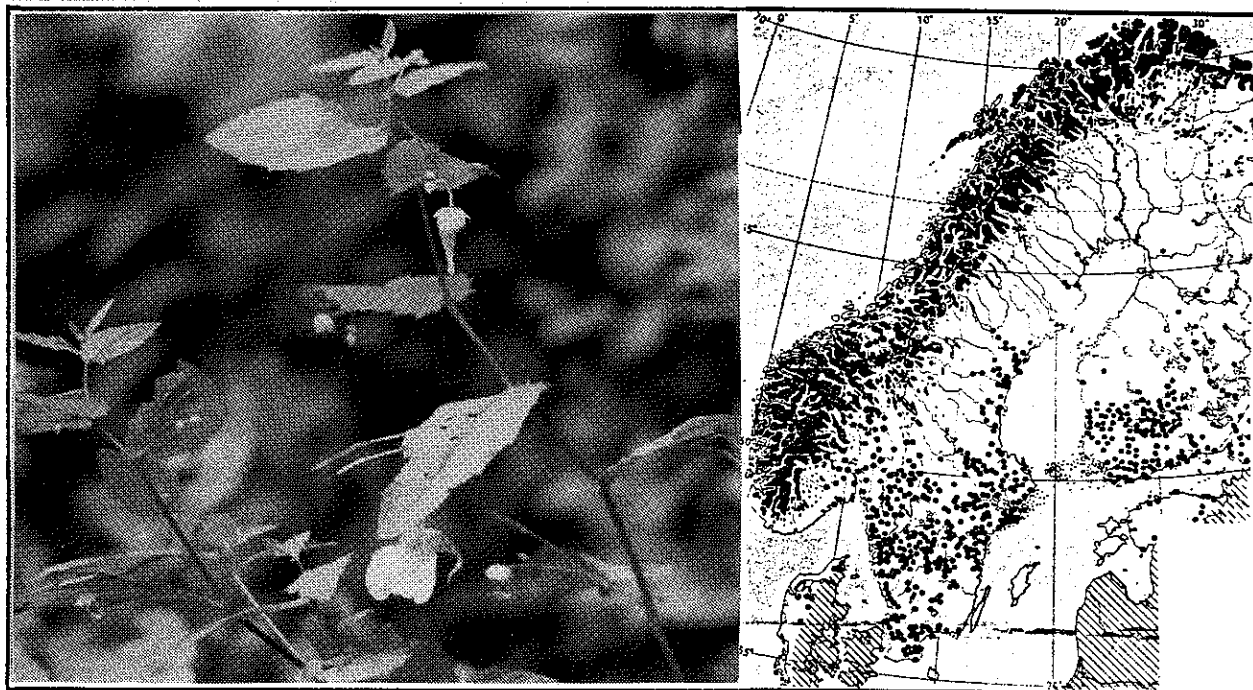

Fig. 5.5.2.2 Springfrø til venstre.
Til høyre utbredelsen av springfrø.
(Kilde: Hultén: Atlas over växternas
utbredning i Norden. Stockholm 1971.)

5.5.3 Kjente brukerinteresser og inngrep.

Brukerinteressene i området i dag er først og fremst knyttet til ønsket om fortsatt å kunne tippe stein fra innmarka og ned i skråningen mot elva. Det meste av dette området er i dag naturreservat. Ifølge grunneier er dette den eneste muligheten de har for å kunne henlegge stein.

Et annet problem for grunneier er at skogen langs åkerkanten skygger for deler av innmarka dersom den ikke blir holdt nede.

Spredt beiting forekommer i området, men beitetrykket er svært lavt.

Ifølge grunneier ble området snauhogd i 1940 - 45. Lia ble senere forsøkt tilplantet av gran. Grana ser ut til å bli utkonkurrert av gråora, og det er ikke mange livskraftige eksemplarer igjen.

Av inngrep kan nevnes at det fra dyrkamarka i nord er tippet stein et par steder. Helt i NØ er det også henlagt en del søppel.

Området bærer preg av å være påvirket av næringsrikt gjødselsvann fra innmarka i nord.

I øst krysser ei mindre telefonlinje gjennom reservatet.

For øvrig er ingen inngrep registrert.

5.5.4 Skjøtsel av Kalstad naturreservat.

Formålet med fredningen av Kalstad, er å bevare en spesiell forekomst av gråor-heggeskog.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4. I tillegg til dette kan tilføyes:

I reservatet fins en del plantet gran. All plantet gran skal bort. Deretter vil det være riktig å la skogen utvikle seg fritt for bl.a. å kunne studere om grana kan etablere seg på naturlig måte.

Dersom grana over tid skulle vise seg å utkonkurrere gråor-heggeskogen, vil en måtte vurdere aktiv skjøtsel for å fremme verneformålet.

For å hindre for stor skyggevirkning på kulturvekstene, vil det bli tillatt at grunneieren holder den ytterste trerekken nede.

Det er ikke nødvendig å sette inn tiltak for å begrense eller hindre beiting.

Når det gjelder behovet for å henlegge stein fra dyrkamarka, må dette for framtida skje utenfor reservatet. Ifølge fredningsbestemmelsene (punkt IV, del 2) er utfylling av masse eller henlegging av avfall ikke tillatt.

Søppelet som fins i området må fjernes, og det bør vurderes om det søppelet som er henlagt like ved reservatgrensa i øst, også bør fjernes.

Det er ikke tillatt å tømme noe fra åkerkanten og ned i reservatet, det være seg stein, grus eller søppel.

For øvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5.

Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6.

I tillegg til dette kan nevnes at Kalstad ligger sentralt plassert ved veg og nær tettstedene Forset og Segalstad bru. Dette tilsier en viss ferdsel i området.

En stor økning av ferdselen kan by på problemer for parkering og atkomst. Parkeringsmulighetene er små foruten i nærheten av gårdshusene. Atkomsten skjer gjennom Kalstadgårdene før en kommer over på traktorveg ned mot elva. Dette er uheldig, og man må vurdere andre løsninger også i inneværende planperiode dersom det skulle oppstå problemer.

Besøkende i området bør informeres om naturreservatet og om hvilke restriksjoner som gjelder for ferdselen i området ved at det settes opp ei fast informasjonstavle.

I tillegg bør informasjonsmateriell om Kalstad naturreservat utarbeides.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Innslaget av plantet gran tas ut.
- 2) Søppel i og like øst for reservatet fjernes.
- 3) Stein som er henlagt fra dyrkamarka, kan bli liggende, men for framtida må tømning av stein skje utenom reservatet.
- 4) For å hindre for stor skyggevirking på kulturvekstene kan trær som står langs den dyrkede marka fjernes i ei sone på 3 m. fra reservatgrensa.
- 5) Ei fast informasjonstavle settes opp. Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, fig. 5.5.4.1.
- 6) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper bør utarbeides.

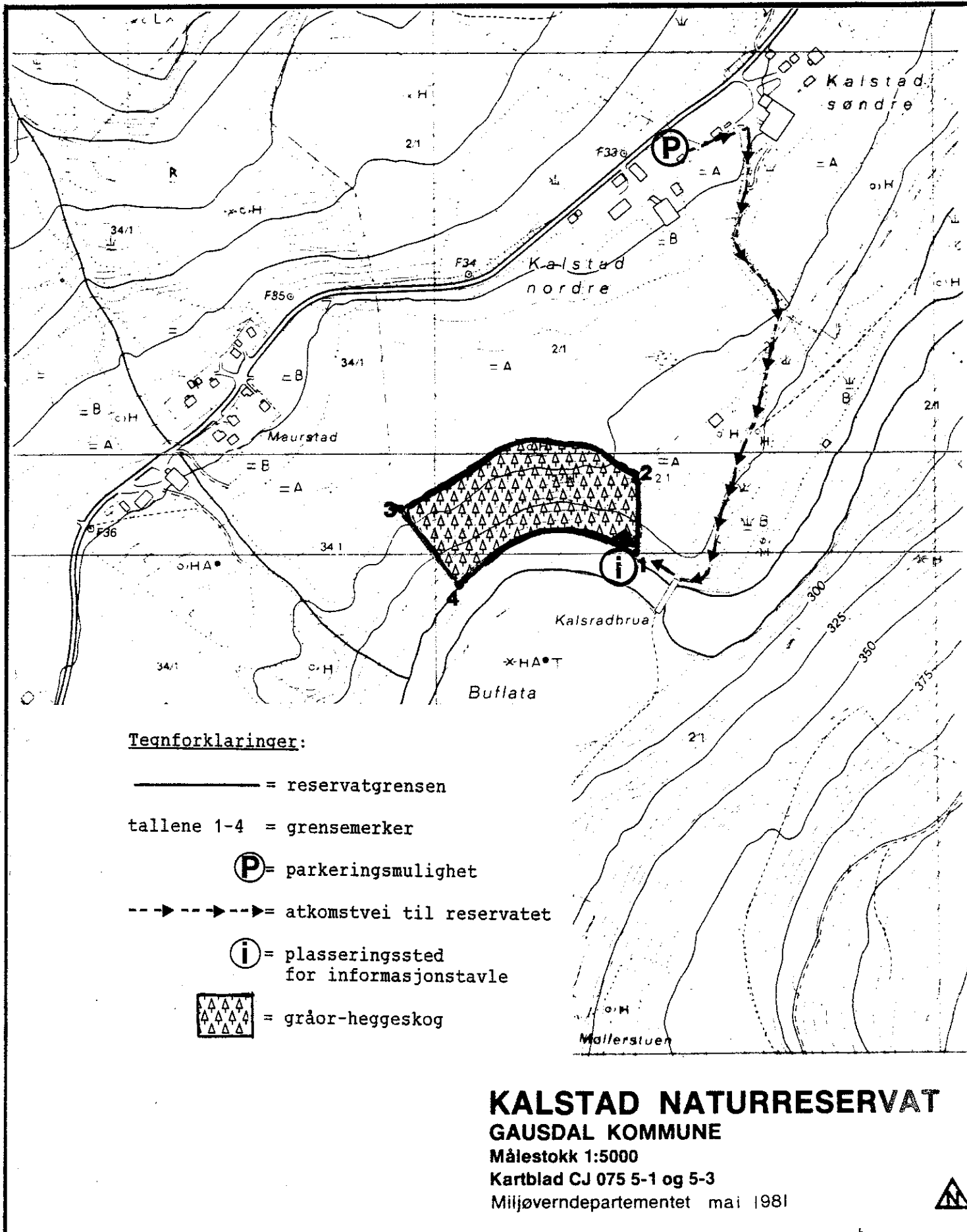

Fig. 5.5.4.1 Karlstad naturreservat - detaljkart.

5.5.5 Fredningsbestemmelsene for Kalstad naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde på Kalstad nordre i Gausdal kommune, Oppland fylke, ved kgl.res. av 4. september 1981 fredet som naturreservat med navnet Kalstad naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 20 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 2/1 i Gausdal kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Gausdal kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en spesiell forekomst av gråor-heggeskog.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.

Fredningen skal ikke være til hinder for:

- Drift og vedlikehold av eksisterende kraftledning som krysser reservatet.

3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- Rydding av vegetasjon der reservatet grenser inntil dyrket mark.

Miljøverndepartementet kan i skjøtselsplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.
5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

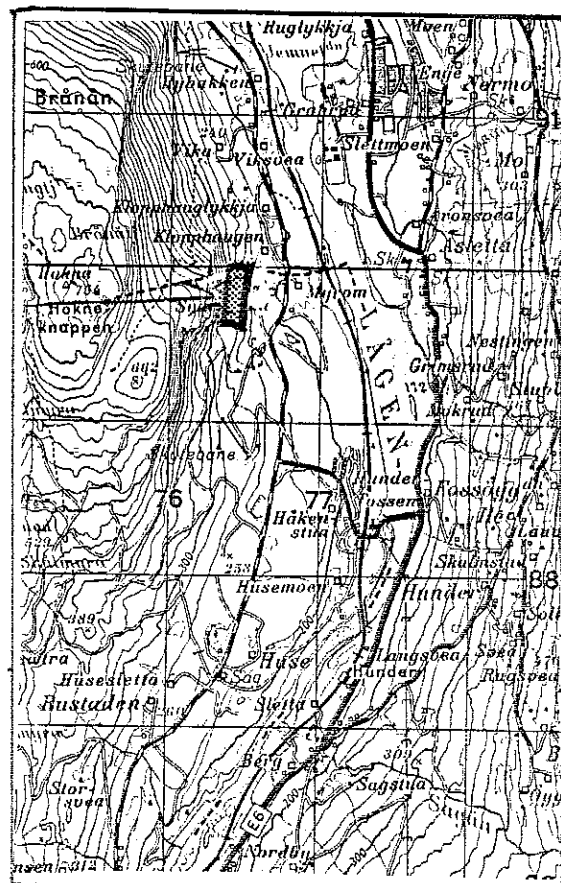
Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.6 SKJØTSELSPLAN FOR SVARVERUD NATURRESERVAT, LILLEHAMMER KOMMUNE

5.6.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	20 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (gnr./bnr.)	(173/7) Oskar Nordby
<u>Kartblad (M-711):</u>	1817 II, Lillehammer
<u>UTM-angivelse:</u>	NN 764 897
<u>Høyde over havet:</u>	250 - 325 m
<u>Geologi:</u>	Eokambriske bergarter, ur og skredjord
<u>Stedsangivelse:</u>	Svarverud naturreservat ligger 2,5 km NV for Hunder, på Hokne- knappens (704 m.o.h.) østside, på vestsiden av Lågen.
<u>Atkomst:</u>	Parkeringsmuligheter ved grus- tak på vestsida av fylkesvegen. Herfra går det en kjerreveg oppover/vestover. Avstanden fra grustaket via kjerrevegen til reservatets SØ-lige punkt er ca. 500 m.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.6.1.1 viser området plassering. Fig. 5.6.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

Fig. 5.6.1.1 Svarveruds beliggenhet

5.6.2 Naturfaglig beskrivelse.

Svarverud naturreservat ligger i en bratt, østvendt skråning opp mot Svarverudberget. Reservatet grenser mot fjellvegg i vest og mot blandingsskog og blokkmark på de øvrige sidene.

I forbindelse med erstatningsoppkjøret etter fredningen ble det for øvrig inngått en avtale med grunneieren om at området mellom reservatet og grensa til naboeiendommen i vest skal undergis de samme bestemmelser som selve reservatet. Hele bergveggen er dermed vernet.

Edellaauvskogen på Svarverud er en naturbetinget alm-lindeskog av montan type. Lind dominerer av de edle lauvtrærne.

Skogen står på skredjord, og grov blokkmark utgjør knapt 1/3 av reservatets areal. Fig. 5.6.2.1 viser et utsnitt av blokkmarka i reservatet. Området bærer preg av stadige ras og utglidninger fra den steile, ca. 150 meter høye bergveggen ovenfor.

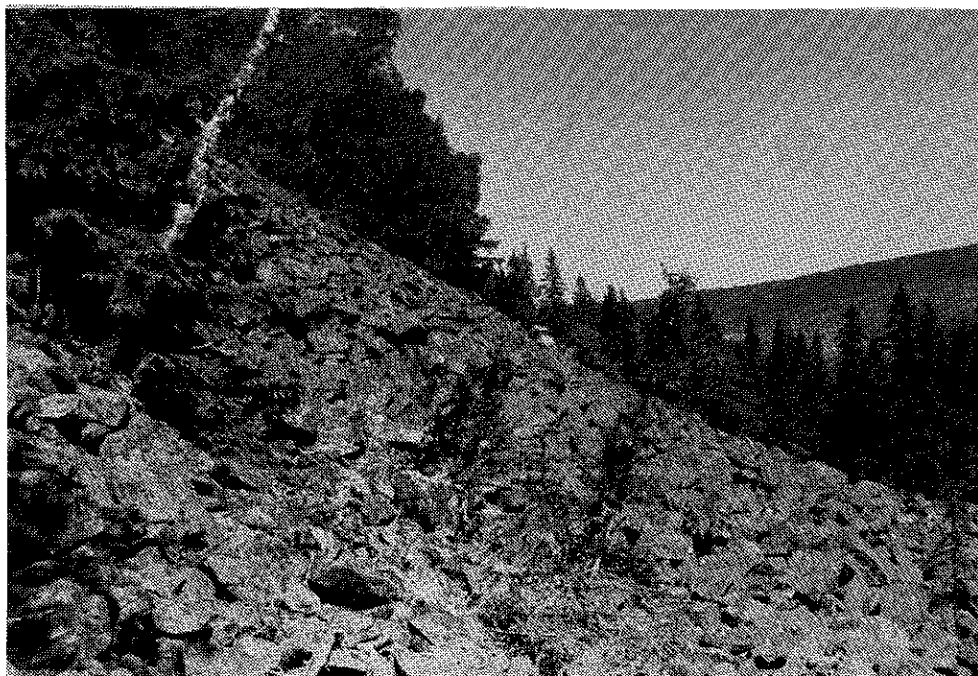

Fig. 5.6.2.1 Grov blokkmark nordøst i reservatet.

Mye stor bjørk og gran ligger nede, og på flere av de øvrige trærne er det sår på stammene som følge av snø-, is- og steinras.

Tresjiktet domineres av lind. Av andre edle treslag, fins noe alm og hassel. Ellers mer eller mindre spredte forekomster av bjørk, hengebjørk, osp, rogn, selje, hegg og spontan gran. Gran fins spredt i reservatet, men synes i liten grad å trives. Fig. 5.6.2.2 viser et utsnitt fra edellaauvskogen.

Busksjiktet er for det meste sparsomt utviklet, men enkelte steder fins tette hasselkratt. I tillegg er mye ung lind registrert, så foryngelsen synes å være sikret. Ellers fins noe einer og bringebær.

Fig. 5.6.2.2
Utsnitt fra den tette
alm-lindeskogen. Lind
i tresjiktet og med et
frodig feltsjikt i
forgrunnen.

Feltsjiktet er artsrikt, frodig og med flere kravfulle arter som vitner om gode vekstvilkår. Stedvis fins vegetasjonsløse eller områder med dårlig utviklet feltsjikt, på grunn av det ustabile underlaget.

På rasmarka og tørre partier på framspring o.l. vokser blant annet stankstorkenebb, smørbukk, markjordbær, engsmelle, sis-selrot, skjørlok, lodnebregne, svartburkne, olavsskjegg, fingerstarr og piggstarr.

Feltsjiktet i vestlige deler av reservatet, der skogen er tettest og underlaget mest stabilt, er preget av høgvekste urter og bregner. Skogstorkenebb, burot, brunrot, nesle, tyri-hjelm, vendelrot, kranskonvall, geitrams samt bregner som ein-stape og ormetelg.

Også arter som liljekonvall, maiblom, bakkefiol, lodneperikum, bergmynte samt grasarter som snerprørkvein og hengeaks fins i området.

Det er et rikt fugle- og dyreliv i reservatet. Flere gamle linder har huleboere. Ifølge grunneier er det også mye rådyr og elg i området.

5.6.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området.

Noe vedhogst har vært drevet i området tidligere. Enkelte linder har vært tatt ut til produksjon av husflidsprodukter.

Før krigen har området vært beita av geit, men i de senere år har beiting bare skjedd sporadisk.

Ingen inngrep i området er registrert.

5.6.4 Skjøtsel av Svarverud naturreservat.

Formålet med fredningen av Svarverud er å bevare en urørt og plantegeografisk interessant forekomst av alm-linde-skog.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4.

I tillegg kan følgende tilføyes:

Granas dårlige sunnhetstilstand medfører antakelig at grana her aldri vil konkurrere ut lauvskogen. Grana bør derfor beholdes for å følge med i konkurransesituasjonen. En tilstandsbeskrivelse av situasjonen bør gis. Dersom grana blir et problem er det mulig å gripe inn med aktiv skjøtsel på et senere tidspunkt.

I reservatet fins en del spontan gran. Flere av disse hindrer lindetrærnes utvikling.

Det kan også i løpet av den første 10-årsperioden bli aktuelt å ta ut enkelte bjørk og osp der disse hindrer de edle lauvtrærne.

Beiting skjer ikke i området i dag.

Forøvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5. Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6. I tillegg kan følgende tilføyes: Svarverud har en sentral plassering i forhold til byer/tettsteder og har gode atkomstmuligheter. Dette tilsier en mulig økt ferdsel i området.

Svarveruds plassering i en bratt skråning med mye skredjord og grov blokkmark, gjør at økt ferdsel kan være uheldig for vegetasjonen. Med stadige utglidninger av jord og stein, samt en viss fare for steinsprang fra de steile Svarverudberga ovenfor, kan dessuten ferdsel i området være farlig - spesielt hvis mange ferdes der samtidig.

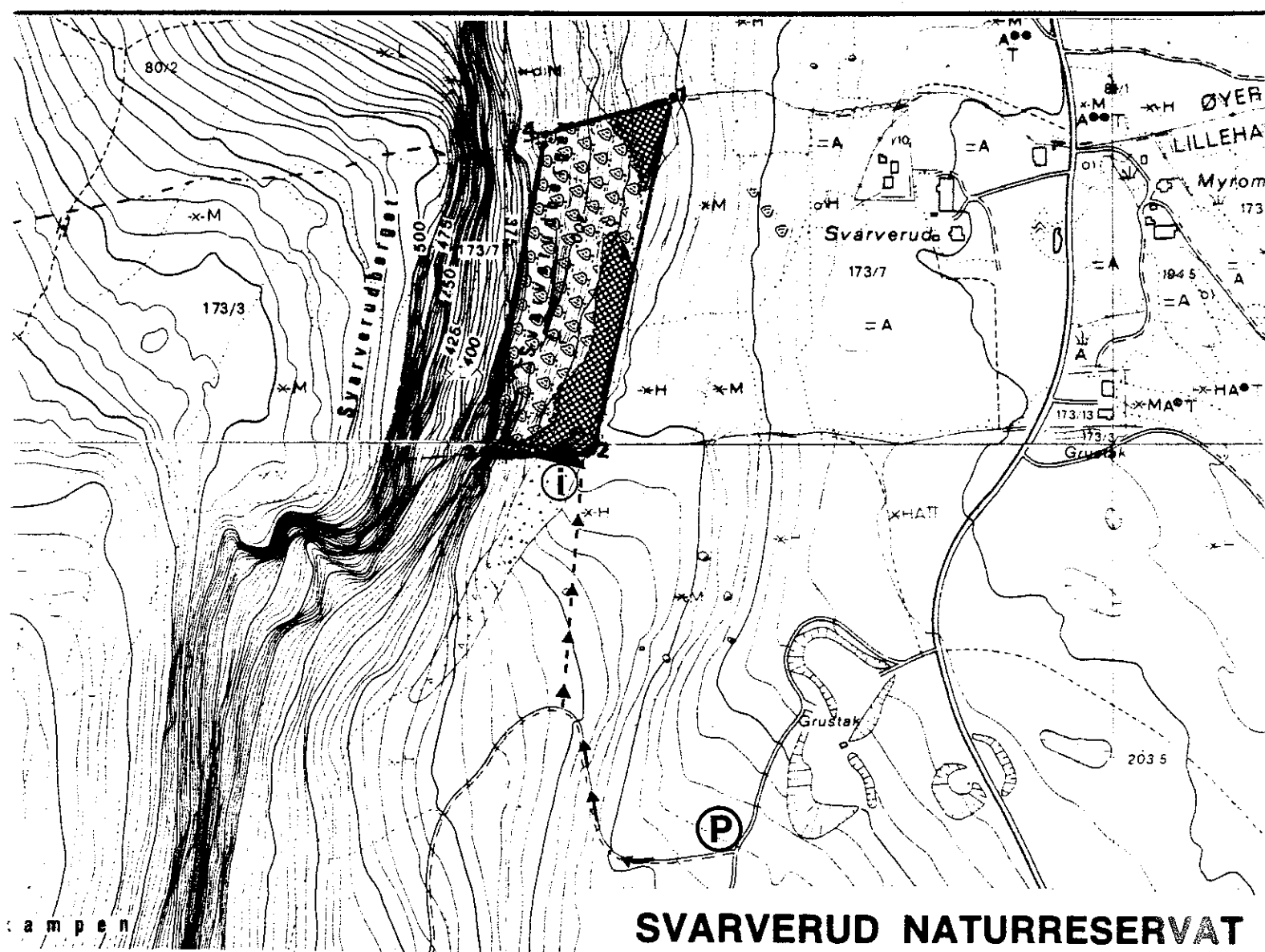
Det vil ikke være aktuelt å innføre ferdselsrestriksjoner i området. Det vil heller ikke bli foreslått ferdselskanaliserende tiltak i planperioden. Dette kan imidlertid bli aktuelt dersom det viser seg at ferdselen i området øker og at slitasjen på vegetasjon og underlag blir merkbar. Området vil derfor bli holdt under oppsikt slik at nødvendige tiltak kan settes inn dersom det skulle bli nødvendig.

For at besøkende i området skal bli informert om reservatet, vil det bli foreslått å sette opp ei fast informasjonstavle. I tillegg bør informasjonsmateriell beregnet på ulike målgrupper, utarbeides.

Atkomsten til reservatet kan by på problemer. Det er ikke ønskelig med tråkk gjennom gårdstun og private hager på Svarverud. Besøkende anmodes derfor om å parkere ved vegen inn til grustaket, 250 m sør for reservatet. Derfra kan en kjerrevei følges et stykke, til ca. 200 m bort til reservatet gjenstår.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Det er viktig å holde reservatet under oppsikt, med tanke på slitasjeskader ved økt ferdsel. Dersom dette skjer, må tiltak for å unngå slitasje av sårbar natur settes inn. En mulighet vil da være å sette i verk ferdselskanaliserende tiltak.
- 2) Oppsetting av ei fast informasjonstavle i området. Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, se fig. 5.6.4.1.
- 3) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper utarbeides.
- 4) Henstilling til besøkende om å parkere ved grustaket, 250 m sør for Svarverud, samt å benytte den angitte traséen via kjerrevegen inn i reservatet.

SVARVERUD NATURRESERVAT
LILLEHAMMER KOMMUNE
 Målestokk 1:5000
 Kartblad CL 075-5-1 og 5-2. CL 076-5-3 og 5-4
 Miljøverndepartementet mai 1981

Tegnforklaringer:

———— = reservatgrensen

tallene 1-4 = grensemerker

Ⓟ = parkeringsmulighet

→ → → = atkomstvei til reservatet

ⓘ = plasseringssted for informasjonstavle

 = alm-lindeskog

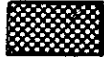
 = ur og blokkmark

Fig. 5.6.4.1 Svarverud naturreservat - detaljkart.

5.6.5 Fredningsbestemmelsene for Svarverud naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde ved Svarverud i Lillehammer kommune, Oppland fylke, ved kgl.res. av 4. september 1981 fredet som naturreservat med navnet Svarverud naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 20 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 173/7 i Lillehammer kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Lillehammer kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en urørt og plantegeografisk interessant forekomst av alm-lindeskog.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er beiting, sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.
3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Miljøverndepartementet kan i skjøtelsesplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.
5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.7 SKJØTSELSPLAN FOR OPSAHL NATURRESERVAT, RINGEBU KOMMUNE

5.7.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	5,5 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (142/2) Arne Amrud (gnr./bnr.)	
<u>Kartblad (M-711):</u>	1817 IV, Fåvang
<u>UTM-koordinater:</u>	NP 653 117
<u>Høyde over havet:</u>	275 - 320 m.
<u>Geologi:</u>	Eokambriske bergarter med til- dels gneisaktig struktur. Mulig innslag av kalksteinskonglo- merater.
<u>Stedsangivelse:</u>	Opsahl naturreservat ligger ca. 400 m nordøst for Fåvang kirke, på nedsiden av veien, ved Opsahl nordre.
<u>Atkomst:</u>	Vegen forbi Opsahlgårdene går langs reservatets nordgrense. Parkeringsmulighet ved ned- kjørselen til Opsahl nordre, men dette er ingen god løsning.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.7.1.1 viser området plassering. Fig. 5.7.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

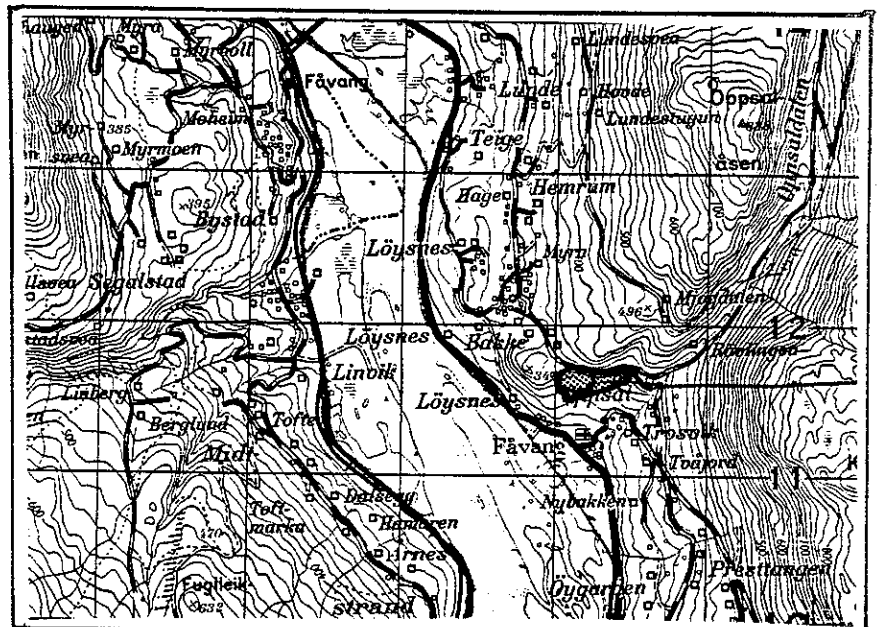

Fig. 5.7.1.1 Opsahls beliggenhet.

5.7.2 Naturfaglig beskrivelse.

Opsahl naturreservat ligger i ei sørvendt li nord for innmarka til Opsahl nordre.

Reservatet grenser i nord mot veg, i vest mot en frøavlsplantasje, i sør mot innmark og i øst skiller et lite skogholt reservatet fra gårdstunet.

Lokaliteten utgjør en potensiell lågurt-granskog, men på grunn av kulturpåvirkning i form av snauhogst og sterkt beitetrykk har området utviklet seg til et tørrengsamfunn med hassel som dominerende treslag.

Fig. 5.7.2.1 viser et utsnitt fra hasselskogen.

Området er i dag sterkt preget av det harde beitetrykket. Trær, busker, gras og urter er sterkt nedbeita.

Fig. 5.7.2.1 Hasselskogen på Opsahl.
Det går fram av bildet at busk- og feltsjiktet er redusert til et minimum.

Tresjiktet domineres av hassel i det meste av reservatet, men mest i midtre og østlige deler. Spredt over hele reservatet forekommer andre lauvtrær som lønn, bjørk, rogn, selje, gråor og hegg. Helt i nord vokser noen kraftige bjørker. I tillegg inngår plantet gran spredt over hele området. Grana er i en dårlig forfatning. Trærne er flere steder kraftig beitet i nedre deler.

Busksjiktet er i likhet med tresjiktet kraftig nedbeita. Busker mangler nesten totalt hva volum angår, men artsantallet er høgt. Her fins svartmispel, krossved, bustnype, trollhegg, einer samt enkelte yngre planter av hassel og gråor. Ellers er det liten foryngelse av de forvedete artene på grunn av det sterke beitetrykket.

Feltsjiktet var ifølge inventeringene for 7 år tilbake sterkt dominert av einstape og nesle, samt av en rekke grasslag.

I dag er einstape omtrent borte og nesle forekommer nesten ikke. Gras og urter er stedvis forsvunnet. Til tross for at området ved første øyekast virker som en "bladørken", er det en utrolig artsrikdom i reservatet. Med det nåværende beite-trykket må det være et tidsspørsmål før de mest beitesky artene går ut. Mange av de registrerte artene var delvis nedbeita.

I reservatet forekommer et par lysåpne partier mot nord hvor vegetasjonen er sterkt preget av kulturpåvirkningen. Flere beitestærke arter som engsoleie, tistler, nyper, engsyre, gjetertaske, ryllik og dunkjempe vokser her.

I deler av feltsjiktet forekommer enkelte høyvokste urter som skogstorkenebb, nesle, kratthumleblom, burot og hundekjeks.

I tillegg er følgende arter registrert i feltsjiktet: ulike kløverarter, kvitmaure, gulmaure, fagerknoppurt, prestekrage, tjæreblom, gul gåseblom, gjeldkarve, engsmelle, rundskolm, åkergull, skogvikke, krossknapp, tågebær, skogfiol, tviskjegg-veronika, kvitbergknapp, flekkmarihand, bergskrinneblom samt myntene kransmynte, bakkemynte og bergmynte.

En slik artsrikdom avspeiler svært gode vokseforhold, klimatisk og jordbunnsmessig.

5.7.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området.

Brukerinteressene i området går først og fremst på bruken av området til beitemark. Ifølge grunneieren beites reservatet av storfe på sommeren og av småfe vår og høst. Beiting pågår altså i hele vekstsesongen, og beitestrykket er hardt.

Av inngrep i området kan nevnes granplanting, men på grunn av at grana i stor grad er blitt utkonkurrert av hassel, er det ikke så mange livskraftige eksemplarer igjen.

I nord grenser reservatet mot fylkesveg. Fra vegen er det tømt stein, grus og muligens noe søppel. Ellers er søppel spredt rundt i reservatet, og i et søppelhull helt i NV.

5.7.4 Skjøtsel av Opsahl naturreservat.

Formålet med fredningen av Opsahl er å bevare en spesiell forekomst av tørrengvegetasjon med hassel, som er av stor plantegeografisk interesse.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4.

I tillegg kan følgende tilføyes:

Grana i reservatet bør fjernes. Enkelte herskende eksemplarer av bjørk, hegg og osp som hindrer oppvekst av hassel, bør også fjernes i løpet av planperioden. Også tilbakeskjæring av hasselkratt for forynging kan bli aktuelt.

Beitetrykket må senkes. Det er uforenlig med fredningsformålet at området beites så sterkt som i dag. Beitetrykket må ned på et slikt nivå at nedbeiting hindres. Viser ellers til avsnittet om beiting, kap. 3.4.3.

Aktuelle restaurerende tiltak er å rydde området for søppel. Søppelhullet helt i NV må renses og fylles igjen med masse.

Forøvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5. Omtale av den utadrettede virksomheten står i kap. 3.6.

I tillegg kan følgende tilføyes:

Det er lett atkomst til Opsahl naturreservat. Dette gjør at en kan forvente en del ferdsel i reservatet.

En stor økning i ferdselen kan by på parkeringsproblemer. I dag fins få parkeringsmuligheter foruten på gården eller langs vegen. Dette er uheldig, og man må vurdere andre løsninger dersom det skulle oppstå problemer.

Det er ønskelig at besøkende i området blir informert om naturreservatet og om hvilke restriksjoner som gjelder for ferdselen i området, ved at det settes opp ei fast informasjonstavle.

I tillegg bør informasjonsmateriell om Opsahl naturreservat utarbeides.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Innslaget av gran i reservatet tas ut.
- 2) Uttak av herskende eksemplarer av bjørk, hegg og osp som er til hinder for utviklingen av hassel. Dette bør skje gradvis.
- 3) Beitetrykket må senkes til et nivå som er forenlig med verneformålet. Her må en prøve seg fram for å finne et beitetrykk som er akseptabelt. Vårbeitet med sau reduseres med ca. 2/3 d.v.s. 8-10 sauer kan beite i reservatet om våren, fram til midten av juni. Sommer- og høstbeitet innenfor reservatet kan foregå som i dag.

Ny beiteordning forutsettes gjennomført våren-89 og i en 5-års periode framover da ny vurdering av beitetrykket må gjøres.

- 4) Det vil bli nødvendig å gjerde inn hele eller deler av området for å hindre beiting i perioder. Dette vil isåfall bli bekostet av forvaltningmyndighetene.
- 5) Som kompensasjon for tapt beite innenfor reservatet, etableres området på oversida av fylkesvegen som nytt beiteområde. Fylkesmannen bekoster gjerding av beiteområdene på oversida av fylkesvegen.

5.7.5 Fredningsbestemmelsene for Opsahl naturreservat

I

I medhold a lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde ved Opsahl nordre i Ringebru kommune, Oppland fylke, ved kgl.res. av 4. sept. 1981 fredet som naturreservat med navnet Opsahl naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 5,5 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 140/2 i Ringebru kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Ringebru kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en spesiell forekomst av tørrengvegetasjon med hassel, som er av stor plantegeografisk interesse.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjon, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.
3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til regulert husdyrbeiting i området dersom dette ikke medfører skade i reservatet.

Miljøverndepartementet kan i skjøtselsplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- eller forvaltningsøyemed.
5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.8 SKJØTSELSPLAN FOR SVENDSTAD NATURRESERVAT, RINGEBU KOMMUNE

5.8.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	13,5 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (13/1): Johan Harildstad (gnr./bnr.)	
<u>Kartblad (M-711):</u>	1818 III, Ringebu
<u>UTM-koordinater:</u>	NP 537 306
<u>Høyde over havet:</u>	380-420 m
<u>Geologi:</u>	Omdannede sedimentære bergarter. Fyllitt og kvartsglimmerskifer.
<u>Stedsangivelse:</u>	Svendstad naturreservat ligger på nordøstsida av elva Frya, nedenfor gården Svendstad i Venabygd.
<u>Atkomst:</u>	Parkeringsmuligheter ved gården. Eneste mulige atkomstmåte er å gå i kanten av beitemarka fra Svendstad. Fra høyløpe midt på jorden går sti ned til det østligste punktet av reservatet. Dette er det eneste stedet en kan komme ned i reservatet. Høydeforskjellen mellom gården og reservatet er ca. 300 m.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.8.1.1 viser området plassering. Fig. 5.8.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

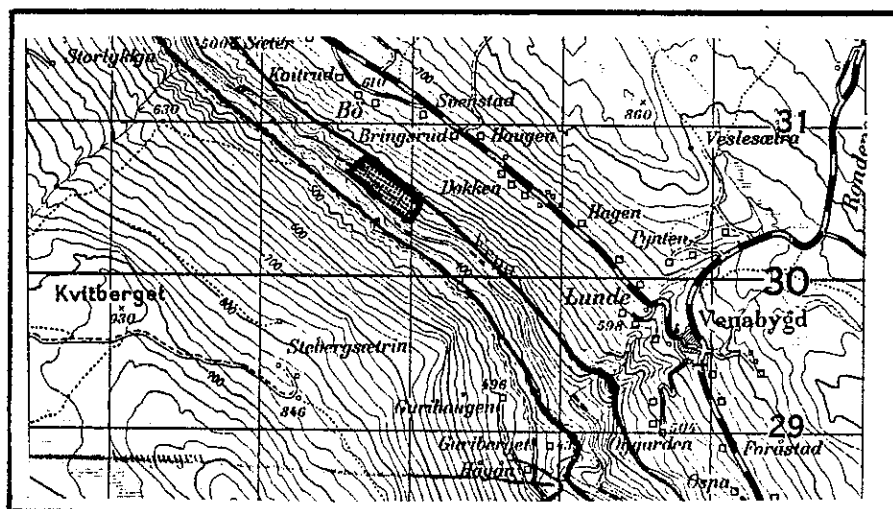

Fig. 5.8.1.1. Svendstads beliggenhet.

5.8.2 Naturfaglig beskrivelse.

Svendstad naturreservat ligger klemt mellom elva Frya og en tildels steil bergvegg. Frya renner her i en meget bratt V-dal.

Mot NØ grenser reservatet til en bergvegg, mot sørøst og nordvest mot blandingsskog i ei bratt li, og mot sørvest mot elvekanten. På den andre siden av elva er det granskog i ulendt terreng.

Edellauskogen på Svendstad er trolig naturbetinget og består av en subalpin utforming av alm-lindeskog, med dominans av høyvokst alm iblandet andre lauvtreslag.

Skogen står på skredjord og grov blokkmark. Sentralt i området er det gått et kraftig ras med utglidning av større blokker fra bergveggen ovenfor. Flere trær er felt eller skadet av snø-, is- eller steinras. Skogen har derfor et urskogpreg, med flere felte trær, enkelte steder enkelte steder.

Skogen gir et inntrykk av stor frodighet med spesielt store og kraftige trær, samt et feltsjikt med meterhøye bregner og urter. Fig. 5.8.2.1 viser et utsnitt av alm-lindeskogen hvor feltsjiktet er spesielt frodig.

Frankommeligheten er stedvis vanskelig i øvre og midtre deler av reservatet.

Tresjiktet domineres av alm, men det er også et stort innslag av gråor, spesielt langs elvebredden. Almen vokser fortrinnsvis i øvre deler av reservatet, mot nord. I tillegg fins mye storvokst bjørk og osp, selje, rogn og hegg. Naturlig gran fins spredt i reservatet.

Busksjiktet er mer sparsomt utviklet p.g.a. det høyvokste, frodige feltsjiktet. Stedvis er det mye bringebær. Svartmispel fins flere steder, samt unge planter av alm og de øvrige lauvtrærne. I tillegg er tysbast, krossved og villrips observert.

Feltsjiktet er artsrikt og frodig. Det meste av artsinventaret er typisk for alm-lindeskogen (se kap. 2.3.), med en rekke krevende og relativt sjeldne arter, blant annet sanikel, firblad, trollurt, kantkonvall, trollbær, bergmynte, humle og moskusurt.

Feltsjiktet har også et større innslag av nitrofile arter og arter som mer hører til i gråor-heggeskogen. Eksempler på disse er nesle, mjødukt, bringebær og svært kraftige strutseving.

I tillegg fins skogstjerneblom, rød jonsokblom, skogsvinerot, vendelrot, skogstorkenebb, turt og tyrihjel.

Bregnene utgjør en stor del av feltsjiktet og foruten dominans av strutseving er einstape, skogburkne, geittelg, ormetelg, fugletelg, hengeving og skjørlok registrert.

Fig. 5.8.2.1 Sørøstligste delen av reservatet ned mot Frya. Alm dominerer i tresjiktet og strutseving i feltsjiktet.

5.8.3 Kjente brukerinteresser og inngrep i området.

Noe hogst har vært drevet i området tidligere, men på grunn av vanskelig terreng, er ikke mye tatt ut.

Området mellom gården Svendstad og reservatet er innmark og nyttes i dag til beitemark. På grunn av det bratte terrenget kommer ikke beitedyra så lett ned i reservatet, men beiting av småfe er registrert også i reservatet.

For øvrig er ingen inngrep i området registrert.

5.8.4 Skjøtsel av Svendstad naturreservat.

Formålet med fredningen av Svendstad er å bevare en sub-alpin utforming av alm-lindeskog på grensen av sitt utbredelsesområde.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4. I tillegg kan følgende tilføyes:

I reservatet vokser enkelte spredte graner. Disse er spontane og det er ikke registrert at disse er til hinder for utviklingen av de edle lauvtrærne. Almen synes foreløpig å klare seg godt i konkurransen med grana. Siden dette er en grenselokalitet for alm-lindeskogen i det indre Østlandet, er det av stor faglig interesse å følge konkurranseløpet mellom alm og gran i reservatet. Skogen bør derfor få utvikle seg fritt, og grana kan få stå inntil videre.

Dersom almebestandet over tid synes å bli helt utkonkurrert av gran, vil det være aktuelt å gå inn med mer aktiv skjøtsel.

Det er ikke nødvendig å sette inn tiltak for å hindre beiting da beitetrykket er så lavt.

For øvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5. Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6. I tillegg kan følgende tilføyes:

Svendstad ligger langt fra byer og større tettsteder. Avstanden fra nærmeste veg er også relativt lang. Det er derfor liten fare for at det blir noen stor økning i ferdselen i løpet av 10-års perioden. Det er allikevel ønskelig at besøkende i området blir informert om reservatet via ei fast informasjonstavle, gjerne plassert ved "nedgangen" til reservatet. I tillegg bør informasjonsmateriell om Svendstad utarbeides.

Parkeringsmulighetene ved fylkesvegen ved Svendstad gård er dårlige. Det bør derfor avtales med grunneier om mulighetene for parkering. Man bør også av grunneier få anvist hvor eventuelt besøkende til reservatet bør krysse innmarka for å være minst mulig til besvær for gårdsdriften.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Ei fast informasjonstavle bør settes opp. Gjerne der stien fra beitemarka går ned i området, se fig. 5.8.4.1.
- 2) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper utarbeides.
- 3) Avtale med grunneier hvor besøkende til reservatet kan parkere, og hvilken trasé de helst bør bruke over innmarka. Traséen bør om mulig merkes.

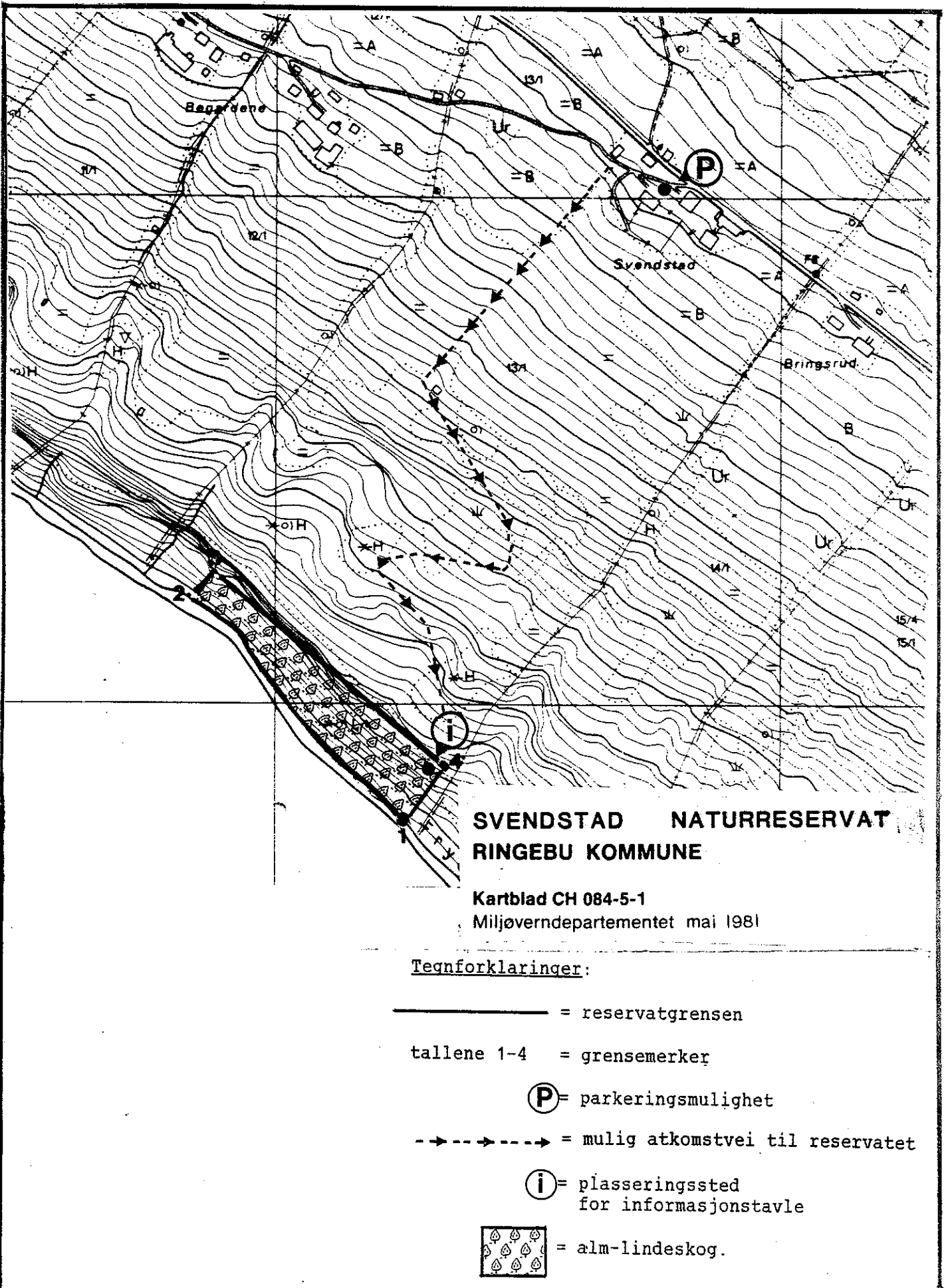

Fig. 5.8.4.1 Svendstad naturreservat - detaljkart.

5.8.5 Fredningsbestemmelsene for Svendstad naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21., 22 og 23 er et skogområde ved Svendstad i Ringebu kommune, Oppland fylke, ved kgl.res. av 4. september 1981 fredet som naturreservat med navnet Svendstad naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 13,5 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 13/1 i Ringebu kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Ringebu kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet.

Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en subalpin utforming av alm-lindeskog på grensen av sitt utbredelsesområde.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjon, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.

3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Miljøverndepartementet kan i skjøtelsesplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtelses-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.

5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

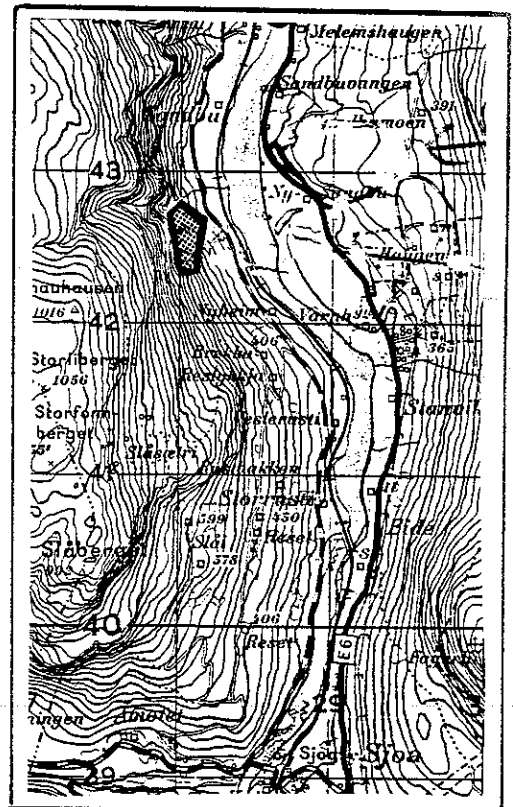
Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

5.9 SKJØTSELSPLAN FOR SANDBU NATURRESERVAT, SEL KOMMUNE

5.9.1 Geografiske data.

<u>Areal:</u>	20 daa
<u>Berørte eiendommer/grunneiere:</u> (313/2): Anders Sandbu (gnr./bnr.)	
<u>Kartblad (M-711):</u>	1718 III, Skåbu
<u>UTM-koordinater:</u>	NP 279 427
<u>Høyde over havet:</u>	360 - 475 m.o.h.
<u>Geologi:</u>	Omvandlete eokambriske bergarter med tildels gneisaktig struktur møter kambrosilurske sedimentbergarter.
<u>Stedsangivelse:</u>	Sandbu naturreservat ligger på vestsida av Lågen, ca. 6 km sørvest for Otta, ved Gammel-Sandbu.
<u>Atkomst:</u>	Litt nord for den sørligste nedkjøringen til Gammel-Sandbu går en traktorveg langs reservatets østside, like ved grensemerke nr. 2. Parkeringsmulighet ved lommer langs fylkesvegen.
<u>Kart:</u>	Fig. 5.9.1.1 viser området plassering. Fig. 5.9.4.1 viser et detaljkart over reservatet.

Fig. 5.9.1.1 Sandbus beliggenhet.

5.9.2 Naturfaglig beskrivelse.

Sandbu naturreservat ligger i en bratt, østvendt skråning under Veslefjellet (1063 m.o.h.). Området grenser i vest mot en steil bergvegg, og ellers mot subalpin bjørkeskog med innslag av blokkmark i østre deler.

Edellauvskogen i Sandbu er en naturbetinget utforming av gråor-heggeskog. Innslaget av alm er imidlertid stort, slik at skogen i Sandbu kan sies å være en mellomting mellom en gråor-heggeskog og en montan utforming av alm-lindeskog. Almforekomsten skal være den nordligste i Gudbrandsdalen, og den er dermed en av landets mest kontinentale.

Skogen står på skredjord og grov blokkmark. Ura har en sentral plassering i reservatet og deler nesten reservatet i en nordlig og en sørlig del.

Hovedforekomsten av gråor-heggebestandet er på nord- og sørsida av ura, mens almen danner rein bestand vest for ura, opp mot den bratteste delen av reservatet.

Skogen har et urskogspreget, med mange nedfalne trær, spesielt av alm og bjørk. Almen har mye skader i barken på grunn av is-, snø- og steinras.

Tresjiktet domineres av gråor, hegg og alm. Mange storvokste bjørker fins, spesielt mot reservatets nordende. I tillegg forekommer noe rogn og selje. Ingen spontane eller planta gran er registrert. Fig. 5.9.2.1 viser bilde av ei kraftig alm.

Fig. 5.9.2.1
Høgvokst alm i
sentrale deler av
reservatet.

Busksjiktet er sparsomt utviklet med unntak av stedvis tette bringebærkratt. Ellers fins en del hegg og unge almetrær i busksjiktet.

Feltsjiktet er, foruten i den omtrent vegetasjonsløse blokkmarka, svært frodig og artsrikt. Fig. 5.9.2.2 gir et inntrykk av frodigheten i feltsjiktet. Typiske arter for gråor-heggeskogen som tyrihjelms, strutseving, nesle, mjødukt, skogstjerneblom og rød jonsokblom fins lokalt i meget kraftige utforminger. Andre gråor-heggeskogarter som skogstorkenebb, maigull, kratthumleblom og skogsvinerot er registrert.

Av mer typiske arter for alm-lindeskogen er følgende arter observert: hengeaks, krattfiol, firblad, trollurt, kantkonvall, krattmjølke, humle, myske og mørkkongsløys. På spredte jordflekker i ura vokser blant annet sisselrot, skjørlok, bitter bergknapp og stankstorkenebb.

I reservatet forekommer også arter som har sitt tyngdepunkt i kulturpåvirket vegetasjon; sølvbunke, engsoleie, geitrams, gjerdevikke, tviskjeggveronika, sløke, vendelrot og grasstjerneblom.

I tillegg er en rekke andre arter også notert, og den høye artsrikdommen og frodigheten må komme av svært gode lokale klimatiske og jordbunnsmessige vilkår.

Fig. 5.9.2.2 Frodig feltsjikt med dominans av strutseving.

5.9.3 Kjente brukerinteresser og inngrep.

Noe hogst av bjørk har vært drevet i området, men på grunn av vanskelig tilgjengelighet er lite tatt ut. Den nye traktorvegen langs reservatets østgrense ville ha gjort uttak lettere i dag, men det setter fredningen stopp for.

Området beites noe av småfe, men beitetrykket er så lavt at det ikke har noen betydning.

Forøvrig er ingen inngrep registrert.

5.9.4 Skjøtsel av Sandbu naturreservat.

Formålet med fredningen av Sandbu er å bevare en montan utforming av gråor-heggeskog med en plantegeografisk interessant forekomst av alm.

For å fremme verneformålet vises til det som er skrevet om skjøtsel av edellauvskog generelt, i kap. 3.4. I tillegg kan følgende tilføyes:

Det er i reservatet ikke registrert gran. Trolig har tidligere skjøtsel av området med uttak av grovt bjørkevirke begunstiget edellauvskogen og tildels hindret etablering av gran.

Edellauvskogen i området bør få utvikle seg fritt. Det er av stor plantegeografisk interesse å studere den naturlige utviklingen av almebestandet og av gråor-heggeskogen.

Dersom edellauvskogen etter hvert ser ut til å kunne gå ut, vil det være aktuelt å gå inn med mer aktiv skjøtsel.

Med det nåværende beitetrykket er det ikke nødvendig å sette inn tiltak for å begrense eller hindre beiting.

For øvrig er ingen forebyggende eller restaurerende tiltak nødvendig.

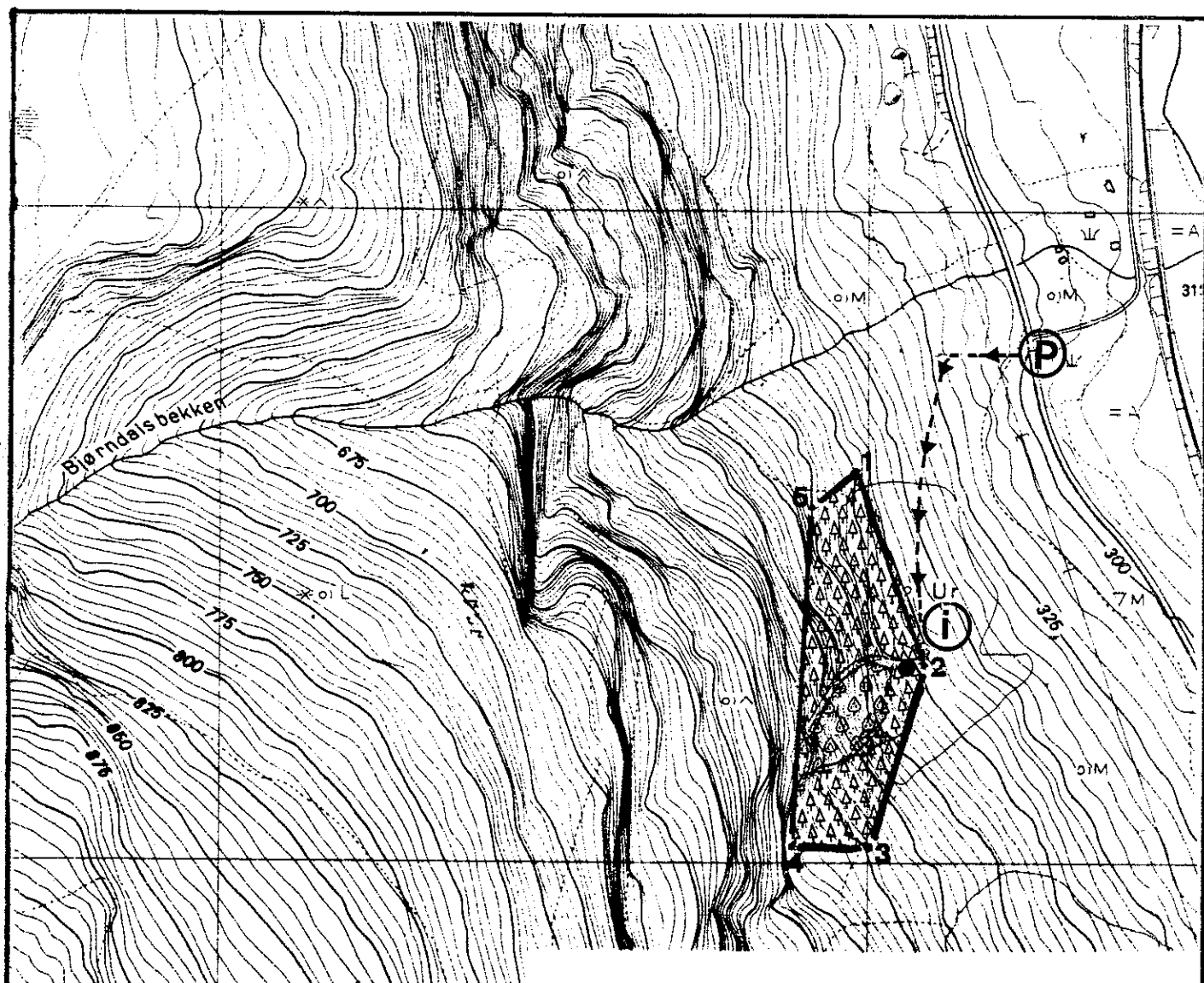
Generelle retningslinjer for bruken av området står omtalt i kap. 3.5. Omtale av den utadrettete virksomheten står i kap. 3.6. I tillegg kan følgende tilføyes:

Sandbu har en relativt sentral plassering i forhold til Otta, og det er gode atkomstmuligheter. Man må derfor regne med at det vil bli noe ferdsel i reservatet. Det er derfor ønskelig at besøkende i området blir informert om naturreservatet ved at det settes opp ei fast informasjonstavle.

I tillegg bør informasjonsmateriell om Sandbu naturreservat utarbeides.

Konkrete skjøtselstiltak

- 1) Ei fast informasjonstavle i reservatet bør settes opp. Forslag til plasseringssted er plottet inn på kartet, fig. 5.9.4.1.
- 2) Informasjonsmateriell beregnet på ulike brukergrupper utarbeides.

Tegnforklaringer:

———— = reservatgrensen

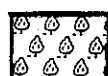
tallene 1-5 = grensemerker

(P) = parkeringsmulighet

→ - - - → = atkomstvei til reservatet

(i) = plasseringssted
for informasjonstavle

 = gråor-heggeskog

 = alm-lindeskog

SANDBU NATURRESERVAT

SEL KOMMUNE

Målestokk 1:5000

Kartblad BX 087-5-3

Miljøverndepartementet mai 1981

Fig. 5.9.4.1 Sandbu naturreservat - detaljkart.

5.9.5 Fredningsbestemmelsene for Sandbu naturreservat

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 §8, jfr. §10 og §§21, 22 og 23 er et skogområde SV for Sandbu i Sel kommune, Oppland fylke, ved kgl.res. av 4. september 1981 fredet som naturreservat med navnet Sandbu naturreservat.

Det fredede areal omfatter ca. 20 dekar.

II

Reservatet berører deler av gnr./bnr. 313/2 i Sel kommune.

Grensene for reservatet framgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet mai 1981. Kart oppbevares i Sel kommune, hos fylkesmannen i Oppland, hos Oppland fylkeslandbrukskontor, skogbruksetaten og i Miljøverndepartementet. Grensene skal avmerkes endelig i marka og grensepunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en montan utforming av gråor-heggeskog med en plantegeografisk interessant forekomst av alm.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet.

Nye plantearter må ikke innføres.

Unntatt fra dette punkt er sanking av bær og sopp og tiltak i medhold av punkt 3.

2. Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, herunder gjødsling, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, henleggelse av avfall samt oppføring av bygninger, anlegg eller lignende.
3. Miljøverndepartementet kan gjennomføre skjøtselstiltak som er nødvendige for å fremme formålet med fredningen.

Miljøverndepartementet kan i skjøtelsesplan fastsette nærmere regler for tiltak i medhold av dette punkt.

4. Motorisert ferdsel er forbudt unntatt i rednings-, politi-, brannvern-, skjøtelses-, oppsyns- og forvaltningsøyemed.

5. Departementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

V

Forvaltningen av bestemmelsene for reservatet tillegges den Miljøverndepartementet bestemmer.

FORKLARING AV FAGUTTRYKK I RAPPORTEN

- Bestand: - i forstlig betydning er et bestand et tresatt område med ensartet preg og med et areal på minst 2 dekar.
- Biotop: - et noenlunde ensartet område som er levested for bestemte samfunn av dyr eller planter.
- Bonitet: - markas evne til primærproduksjon, f.eks. av trevirke.
- Bunnsjikt: - den delen av vegetasjonsdekket som utgjøres av moser og lav.
- Busksjikt: - den delen av vegetasjonsdekket som har en høyde mellom ca. 0,5 og 3 m, og består av forveda arter.
- Eokambriske bergarter: - bergarter dannet for ca. 600 mill år tilbake.
- Feltsjikt: - den delen av vegetasjonsdekket som når opp i knehøyde og utgjøres av urter, gras- og starrarter.
- Floristikk: - den delen av botanikken som omhandler en beskrivelse av de ulike planteartene.
- Indikatorarter: - skiller mellom 2 typer arter:
 a) Karakterarter (ledearter) er arter som fins i ett bestemt plantesamfunn mer enn i noe annet.
 b) Skillearter er arter som er sterkere bundet til ett av to plantesamfunn som sammenliknes.
- Kambrosilurske bergarter: - omdannede vulkanske bergarter. Avsatt for 575 mill. år tilbake.
- Klimaksfasen: - siste stadium i en suksesjon (s.d.)
- Montan gråor-heggeskog: - av montanus: "som vokser i fjellet". Viser til varianter av gråorheggeskog som vokser i fjellstrøk i Mellom-Europa.
- Nitrogenfiksering: - omdanning av nitrogen i lufta til nitrogenforbindelser plantene kan nyttegjøre seg. Bare bakterier og enkelte andre planter har evnen til nitrogenfiksering.
- Pionérfasen: - første stadium i en suksesjon (s.d.). Innvandringen av arter skjer på ny eller bar mark.

- Plantesamfunn: - en gruppe plantearter med stort sett samme økologiske (s.d.) krav til miljøet.
- Plantesosiologi: - del av botanikken som har til oppgave å beskrive plantesamfunnene. Vegetasjonens sammensetning er bestemt av historiske og økologiske faktorer.
- Referanseområde: - naturområde som er intakt og som derfor kan benyttes i sammenliknende studier av tilsvarende områder som er utsatt for inngrep.
- Sedimentære bergarter: - avsatte bergarter.
- Subalpine skoger: - skoger som i Mellomeuropa vokser i de nedre fjellområdene.
- Suksesjon: - endringer av vegetasjonen med tida, forårsaket av klimatiske endringer, menneskelige inngrep eller av plantene selv.
-
- Tetraterm: - middeltemperaturen for de fire varmeste månedene.
- Tresjikt: - den delen av vegetasjonsdekket som er over 3 m.
- Vegetasjonstype: - enhet i kartleggingen av vegetasjonssamfunn.
- Vegetativ formering: - formering uten befruktning (eks. avleggere).
-
- Økologi: - læren om samspillet i naturen.
- Økosystem: - et system av både de levende delene og det ikke levende miljø.

LITTERATUR

- Austad, I., B.O. Lea & A. Skogen, 1985: Kulturpåvirkete edellauvskog. Utprøving av et metodeopplegg for istandsetting og skjøtsel. Økoforsk (rapport) 1985, 1:56
- Børset, O., 1985: Skogskjøtsel. I. Skogøkologi. Landbruksforlaget, Oslo. 494 s.
- Fremstad, E., 1983: Phytosociological and ecological investigations of rich deciduous forests in Orkladalen, Central Norway. *Norw. J. Bot.* 26: 111 - 140.
- Fremstad, E., 1983: Edelløvsoger. s. 30 - 45 i B. Strandli & E. Moen (red): Skjøtsel av bevaringsverdig natur og landskap i Norge. Landbruksforlaget, Oslo.
- Fylkesmannen i Oppland, 1979: Utkast til verneplan for edellauvskog i Oppland fylke. Lillehammer. 43 s.
- Fylkesmannen i Oppland, 1982: Utkast til verneplan for våtmarksområder i Oppland fylke. Lillehammer. 128 s.
- Geelmuyden, A. K., 1985: Skjøtsel av naturpark og park-skog i byer. Inst. for landskapsarkitektur, NLH.
- Haakenstad, H. 1975: Skogskjøtsel i rekreasjonsområder. Inst. for skogskjøtsel, NLH.
- Horsberg, S. et al, 1979: "Ornitologiske observasjoner fra Svennesvollene, Biri, Gjøvik, 1978. Rapport NOF, avd. Oppland
- Korsmo, H 1974: Naturvernrådets landsplan for edellauvskogsreservater i Norge. Rapport utarbeidet på grunnlag av IBP-CT/silvas plantesosiologiske undersøkelser i edellauvskog i Østfold, Akershus, Hedmark og Oppland. Bot. Inst. Ås.
- Korsmo, H. 1984: Skjøtsel av vernede skoger, problemer og virkemidler. *Tidsskr. Skogbruk* 91, 1:21.
- Lid, J., 1974: Norsk og svensk flora. Det norske samlaget, Oslo.
- Roang, J.K., 1979: Svennesvollene i Biri, Gjøvik. Ornitologisk rapport, NOF, avd. Oppland
- Rønning, O. I., 1972: Vegetasjonslære. Universitetsforlaget, Oslo.

FYLKESMANNEN I OPPLAND
Miljøvern avdelingen

Dokumentnavn: EBS-notat
Lhmr. 14.10.1988

N O T A T

HØRINGSUTTALELSER

Følgende grunneiere, kommuner og andre instanser har kommet med uttalelse til forslaget til skjøtselsplan for edellauvskogsreservater i Oppland:

Grunneiere:

- Arne Amrud, 2634 Fåvang
- Johan Harildstad, 2632 Venabygd

Kommuner:

- Ringebu kommune, Hovedutvalg for miljøvern- og utmarksforvaltning.
- Lillehammer kommune, Rådmannen.
- Gjøvik kommune, Formannskapskontoret.
- Vang kommune, Hovedutvalg for kultur.

Andre:

- Landbrukskontoret i Ringebu kommune, jordbruksetaten.
- Landbrukskontoret, skogbruksetaten i Vang/Vestre Slidre kommune.
- Oppland fylkeskommune, Plan- og utbyggingsetaten
- Fylkeslandbrukskontoret i Oppland, Skogbruksetaten
- Oppland Naturvern

UTTALELSER TIL UTKAST TIL SKJØTSELSPLAN FOR EDELLAUVSKOGSRESERVATER.

1. UTTALELSER SOM GJELDER ALLE RESERVATENE.

- Edellauvskogene er sårbare økosystem. Det er viktig å ta hensyn til dette når planer for tilrettelegging utarbeides.
- Oppland Naturvern er interessert i å se på utformingen av informasjonsmateriell når dette eventuelt blir utarbeidet.
- Viktig å informere publikum om reservatene (plan- og utbyggingsetaten i fylkeskommunen).

- d Det bør henstilles til grunneierne om at de tar hensyn til de områdene som grenser inn til reservatene. Mye vil være gjort om grunneierne får informasjon om hva som er ønsket bruk/skjøtsel av disse arealene.
- e Edellauvskogsreservatene må settes inn i en større landskaps- og arealbruksammenheng i kommuneplanen.
- f Verneplanen må ses i sammenheng med reiselivsnæringen og undervisningssektoren på kommunenivå.

FYLKESMANNENS KOMENTARER OG KONKLUSJON.

Til punkt 1a:

Det er en selvfølge at økosystemets sårbarhet vil bli vurdert ved planleggingen av aktuelle tilretteleggingstiltak.

Til punkt 1b:

Fylkesmannen vil gjerne inngå et samarbeide med organisasjoner og andre interesserte når det gjelder utformingen av informasjonen om reservatene.

Til punkt 1c:

Det er for de fleste reservatene foreslått ulike informasjonsstiltak. Mengden informasjon er avhengig av skogtypens sårbarhet, beliggenheten m.m.

Til punkt 1d:

Fylkesmannen vil ta opp spørsmålet om skjøtsel av de tilgrensende arealene til reservatene med grunneierne i forbindelse med gjennomføringen av andre skjøtselstiltak i de ulike reservatene.

Til punkt 1e:

Fylkesmannen vil oppfordre kommunene til å ta hensyn til reservatenes nærområder i forbindelse med kommunenes arealplanarbeide/kommuneplanarbeide

Til punkt 1f:

Edellauvskogsreservatene er små og sårbare og vil få liten betydning i reiselivssammenheng. For noen av reservatene kan det bli aktuelt å utarbeide undervisningsmateriell. Den enkelte kommune og skole må selv vurdere områdenes egnethet for undervisning.

2. OPSAHL NATURRESERVAT, RINGEBU KOMMUNE.

- a På bakgrunn av studier i området kan det forventes at der fins en spesielt interessant insektfauna. Det understrekes at det er viktig å styrke undervegetasjonen i Opsahl av hensyn også til insektene.
- b Foreslåtte skjøtselstiltak synes fornuftige ut fra verneformålet og nåværende tilstand. Opplegget synes å ivareta både verne- og grunneierinteressene.

c Reservatet er lite egnet for omfattende besøk. Ei oppslagstavle og en info-folder vil dekke behovet for informasjon. Markedsføring ut over dette bør være uaktuelt.

I samråd med grunneier er følgende skjøtselstiltak foreslått i tillegg til de som er tatt med i utkastet til skjøtelsesplan for Opsahl.

- d For å redusere beitetrykket i reservatet vil det være nødvendig med et gjerde langs reservatgrensa, mot det øvrige beiteområdet. Fylkesmannen bekoster nytt gjerde. Vatn til dyra innenfor reservatet må skaffes. Fylkesmannen bekoster nytt vatningsanlegg.
- e Sommer- og høstbeitet innenfor reservatet kan foregå som i dag.
- f Vårbeitet med sau reduseres med ca. 2/3, dvs. 8-10 sauer kan beite i reservatet om våren fram til midten av juni.
- g Som kompensasjon for tap av beite innenfor reservatet, etableres området på oversida av fylkesvegen som nytt beiteområde. Fylkesmannen bekoster gjerding av beiteområdene på oversida av fylkesvegen.
- h Med hensyn til beiteverdien skal Amrud komme ut av dette skadesløs, dvs. at beiteverdien innenfor nytt område må tilsvare verdien av det beitet som mistes i reservatet.
- i Ny beiteordning forutsettes gjennomført våren -89 og i en 5-års periode framover, da ny vurdering av beitetrykket må gjøres.
- j En del gran tas ut av reservatet.
- k Informasjonstavle plasseres ved grinda inn til reservatet.
- l Grunneier er inneforstått med at besøkende i reservatet kan parkere ved nedkjøring til Amruds gårdsplass.
- m Reservatet er å betrakte som innmark. Ferdsel i reservatet må derfor kun skje etter tillatelse fra grunneier.

EYLKESMANNENS KOMMENTARER OG KONKLUSJON.

Til punkt 2a:

Fylkesmannen håper at de foreslåtte skjøtselstiltakene kan styrke undervegetasjonen i reservatet, og at dette kan medføre at insektfaunaen tar seg opp.

Til punkt 2 c:

Fylkesmannen er enig i at reservatet er lite egnet for omfattene besøk da området aktivt er i bruk som jordbruksareal. Det vil ikke bli aktuelt å drive utstrakt markedsføring av dette reservatet.

Til punkt 2d - 2m:

I og med at Opsahl er jordbruksområde i aktiv bruk, har det vært nødvendig å utarbeide svært konkrete skjøtselstiltak for reservatet. Dette har skjedd i samråd med grunneier. Punktene vil i sin helhet bli tatt inn i skjøtelsesplanen.

3. SVENDSTAD NATURRESERVAT, RINGEBU KOMMUNE.

- a Det synes ikke å være behov for spesielle skogskjøtselstiltak utover de foreslåtte.
- b Området er lite aktuelt for spesiell markedsføring. Eventuell informasjon bør tilpasses spesielle grupper og interesserte enkeltpersoner. Området bør i noen grad kunne brukes til undervisningsformål.
- c Det understrekes at parkeringsforholdene er vanskelige.
- d Området kan muligens ha en interessant insektfauna. Det er interesse for å få til en nærmere kartlegging av disse forholdene. Fylkesmannen bør vurdere å gi økonomisk tilskudd til slike registreringer foretatt av lokale fagfolk.

FYLKESMANNENS VURDERING OG KONKLUSJON.Til punkt 3b + 3c:

Fylkesmannen er enig i at området er lite aktuelt for spesiell markedsføring. Dette p.g.a. parkeringsforholdene, atkomstvansker og områdets beliggenhet.

Til punkt 3d:

Fylkesmannen ser positivt på at insektfaunaen i området blir kartlagt. Økonomisk støtte til kartleggingen må vurderes etter søknad om slik støtte.

4. TØSO NATURRESERVAT, VANG KOMMUNE.

- a En eventuell inngjerding av området frarådes både av skogbruksetaten og av hovedutvalg for kultur. Hovedutvalg for kultur mener en inngjerding kan være uheldig for ferdsele for både mennesker og dyr i området.

Skogbruksetaten ber om at dette punktet blir strøket i fredningsforslaget.

- b Kommunen ser positivt på at det skjer en viss grad av tilrettelegging og at informasjon om området blir gitt.

EYLKESMANNENS VURDERING OG KONKLUSJON.

Til punkt 4a:

Fylkesmannen er enig i at en eventuell inngjerding av området er uheldig for ferdselen. Da beitetrykket i området på det nåværende tidspunkt er lavt, har det ingen hensikt å foreslå inngjerding som et aktuelt tiltak.

Punktet om en mulig inngjerding av området vil derfor bli strøket i skjøtselsplanen.

5. SVENNESVOLLENE NATURRESERVAT, GJØVIK KOMMUNE.

- a Fra Oppland Naturvern er noe skepsis framkommet til forslaget om å opprette faste stier da edellauvskoger er svært sårbare økosystem.

EYLKESMANNENS VURDERING OG KONKLUSJON.

Til punkt 5a:

Det er nettopp p.g.a. av at gråorskogene er sårbare økosystem at en kanalisering av ferdselen er foreslått. Dette for å unngå at det blir ferdsel/tråkk overalt. Mengden av kanalisering vil bli vurdert opp mot forventet ferdsel og graden av sårbarhet.